

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

Studijní program: Specializace ve zdravotnictví

Ondřej Porubský

Studijní obor: Zdravotnický záchranář 5345R021

**LEGISLATIVNÍ PROBLEMATIKA VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ
REPUBLICCE V PROFESI ZDRAVOTNICKÉHO
ZÁCHRANÁŘE**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Alena Pistulková

PLZEŇ 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a všechny použité
prameny jsem uvedl v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 28. 3. 2014

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji PhDr. Aleně Pistulkové za profesionální a odborné vedení práce, ochotu, trpělivost, vstřícnost, poskytování cenných rad, podnětů, připomínek a podkladových materiálů.

Anotace

Příjmení a jméno: Porubský Ondřej

Katedra: Katedra záchranářství a technických oborů

Název práce: Legislativní problematika vzdělávání v České republice v profesi zdravotnického záchranáře

Vedoucí práce: PhDr. Alena Pistulková

Počet stran: 78

Počet příloh: 3

Počet titulů použité literatury: 34

Klíčová slova: zdravotnický záchranář – celoživotní vzdělávání – legislativní systém vzdělávání – specializace – studium

Souhrn:

Tato bakalářská práce se zabývá legislativní problematikou vzdělávání zdravotnických záchranářů v České republice. Toto téma je mezi odbornou veřejností probíráno velmi podrobně a stále se v něm najdou mnohé nesrovnalosti. Autor v teoretické části popisuje celoživotní vzdělávání zdravotnických záchranářů a vzdělávání studentů studijního oboru Zdravotnický záchranář v souvislosti s legislativou.

Výzkumná část práce má za úkol zjistit motivaci zdravotnických záchranářů k celoživotnímu vzdělávání v jejich profesi a hodnocení studentů vzdělávacího studijního programu Zdravotnický záchranář jejich obor studia.

Annotation

Surname and name: Porubský Ondřej

Department: Department of Paramedical rescue work and Technical studies

Title of thesis: Legislative problems of education paramedics in the Czech Republic

Consultant: PhDr. Alena Pistulková

Number of pages: 78

Number of appendices: 3

Number of literature items used: 34

Key words: paramedic – lifelong learning – legislative system of education – specialization - study

Summary:

This bachelor thesis deal with legislative problems of education paramedics in the Czech Republic. This topic is quite a bit discussed between professional public and you can still find there some discrepancies. In theoretical part author describes lifelong learning of paramedics and education of students of Paramedical rescue work in connection with legislation.

Practical part of this thesis is required to determine the motivation of Paramedics in lifelong learning and to determinate the scoring of Paramedical students of their field of study.

OBSAH

ÚVOD	- 10 -
1 ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ V MINULOSTI	- 11 -
1.1 HISTORIE URGENTNÍ MEDICÍNY	- 11 -
2 PROFESE ZDRAVOTNICKÉHO ZÁCHRANÁŘE.....	- 14 -
2.1 ZÍSKÁVÁNÍ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI.....	- 14 -
2.2 KOMPETENCE ZDRAVOTNICKÉHO ZÁCHRANÁŘE	- 14 -
2.3 ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ SE SPECIALIZOVANOU PŮSOBNOSTÍ.....	- 16 -
2.4 OPRÁVNĚNÍ A POVINNOSTI ZDRAVOTNICKÉHO ZÁCHRANÁŘE	- 18 -
3 VZDĚLÁVÁNÍ ZDRAVOTNICKÝCH ZÁCHRANÁŘŮ V ČESKÉ REPUBLICE	- 20 -
3.1 CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	- 20 -
3.2 SPECIALIZAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V OBORU URGENTNÍ MEDICÍNA	- 24 -
4 PROFESNÍ ORGANIZACE PODÍLEJÍCÍ SE NA VZDĚLÁVÁNÍ ZDRAVOTNICKÝCH ZÁCHRANÁŘŮ	- 28 -
4.1 NÁRODNÍ CENTRUM OŠETŘOVATELSTVÍ A NELÉKAŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH OBORŮ	- 28 -
4.2 KOMORA ZÁCHRANÁŘŮ ZDRAVOTNICKÝCH ZÁCHRANNÝCH SLUŽEB ČESKÉ REPUBLIKY	- 29 -
4.3 ČESKÁ RESUSCITAČNÍ RADA	- 29 -
5 VÝUKA STUDENTŮ STUDIJNÍHO OBORU ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ.....	- 31 -
5.1 MINIMÁLNÍ POŽADAVKY K ZÍSKÁVÁNÍ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI ZDRAVOTNICKÉHO PRACOVNÍKA .	- 31 -
5.2 MINIMÁLNÍ POŽADAVKY NA STUDIJNÍ PROGRAM ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ.....	- 32 -
5.3 SPECIFIKA VZDĚLÁVÁNÍ STUDENTŮ STUDIJNÍHO OBORU ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ NA ZČU V PLZNI	- 34 -
PRAKTICKÁ ČÁST	- 37 -
6 CÍLE PRÁCE.....	- 37 -
6.1 FORMULACE PROBLÉMU.....	- 37 -
6.2 STANOVENÉ HYPOTÉZY.....	- 38 -
7 METODIKA PRÁCE A METODY VÝZKUMU.....	- 39 -
7.1 VZOREK RESPONDENTŮ	- 39 -
7.2 METODY VÝZKUMU.....	- 39 -
8 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A JEJICH ANALÝZA	- 41 -
8.1 VYHODNOCENÍ ČÁSTI – ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ.....	- 41 -
8.2 VYHODNOCENÍ ČÁSTI – STUDENTI.....	- 51 -
DISKUZE.....	- 60 -
ZÁVĚR	- 62 -
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	- 63 -
SEZNAM ZKRATEK	- 67 -
SEZNAM TABULEK	- 69 -
SEZNAM GRAFŮ.....	- 71 -
SEZNAM PŘÍLOH.....	- 72 -
PŘÍLOHY.....	- 73 -

ÚVOD

Celoživotní vzdělávání v profesi zdravotnického záchranáře určují nejen legislativní, ale i etické normy. Medicínský vývoj jde neustále dopředu, technika se zdokonaluje a postupy se obměňují. U budoucích zdravotnických záchranářů, studentů studijního oboru Zdravotnický záchranář, je teoretický základ i praktická zručnost pro jejich budoucí profesi stěžejní. Zdravotnický záchranář, profesionál, vykonávající specifickou ošetrovatelskou péči, je povinen se celoživotně vzdělávat. Tento proces vzdělávání má za úkol vyřadit slabé články v systému neodkladné zdravotní péče, rozšiřovat teoretické poznatky a zdokonalovat praktické dovednosti. Značně demotivující může být pro zdravotnické záchranáře finanční a časová náročnost celoživotního vzdělávání. Tato slabá stránka by měla být eliminována zaměstnavatelem. Již v průběhu získávání odborné způsobilosti k výkonu povolání zdravotnického záchranáře, by měli být studenti podněcováni k celoživotnímu vzdělávání. Vzhledem k neustále narůstajícím kompetencím zdravotnického záchranáře budou požadavky na celoživotní vzdělávání stále vyšší. (4, 13, 33)

Teoretická část práce popisuje legislativní normy ve vzdělávání, možnosti celoživotního vzdělávání a profesní organizace, které se podílejí na specializačním vzdělávání v oboru urgentní medicína. Specializačního vzdělávání v oboru urgentní medicíny přináší zdravotnickým záchranářům možnost rozšíření svých kompetencí. Vzdělávání začíná již při získávání odborné způsobilosti k výkonu povolání zdravotnického záchranáře.

Pro výzkum v této problematice bylo třeba vzít v úvahu dva prvky. Prvním byli pochopitelně zdravotničtí záchranáři a jejich postoj k celoživotnímu vzdělávání. V neposlední řadě bylo třeba zjistit, jak studenti vzdělávacího studijního programu Zdravotnický záchranář hodnotí svůj studijní obor. Všechny výsledky byly zanalyzovány a zpracovány do tabulek a grafů.

Vzdělávání je a bude stále více důležitou částí profese zdravotnického záchranáře. Doufáme, že tato práce bude sloužit ke zpřehlednění mnohdy složitých definicí legislativních norem a poskytne čtenáři ucelené informace o možnostech vzdělávání zdravotnických záchranářů v České republice.

1 ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ V MINULOSTI

Vznik profese zdravotnického záchranáře v České republice můžeme datovat na rok 1993, kdy vznikly samostatné posádky rychlé zdravotnické pomoci. Velký zlom nastal v roce 2004, když vyšel v platnost zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.), který vymezil jednotlivé nelékařské zdravotnické profese. Do té doby v tehdejší Československé socialistické republice a České republice existovala pouze vyhláška č. 77/1981 Sb., o zdravotnických pracovnících a jiných odborných pracovnících ve zdravotnictví (dále jen vyhláška č. 77/1981 Sb.). Tato vyhláška byla společná pro lékaře, farmaceuty a nelékařské zdravotnické pracovníky, které členila na zdravotnické pracovníky s jiným vysokoškolským vzděláním, střední zdravotnické pracovníky, nižší zdravotnické pracovníky a pomocné zdravotnické pracovníky. Zdravotnický záchranář, jako samostatná profese, nebyla do té doby jednoznačně vymezena. (1, 21, 30)

V souvislosti se zákonem č. 96/2004 Sb. vyšla vyhláška č. 424/2004 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků (dále jen vyhláška č. 424/2004 Sb.), která byla aktualizována vyhláškou č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků (dále jen vyhláška č. 55/2011 Sb.). (1, 4, 31)

Zákon č. 96/2004 Sb. byl v roce 2011 nahrazen, tzv. malou novelou zákona, zákonem č. 105/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících zákonů (dále jen zákon č. 105/2011 Sb.). (1, 2)

1.1 Historie urgentní medicíny

Zakladatelem urgentní medicíny byl pravděpodobně Jean Dominique Larey. Narodil se 8. 7. 1766 ve městě Beadean. Na jeho výchově se podílel pouze otec, kterého ve 13 letech věku nahrazuje strýc Alexis. Pracuje jako hlavní chirurg v Toulouse a zakládá zde i první vojenskou nemocnici, což je pro Jeana velkým

vzorem. Jean je inspirován svým strýcem, Alexisem, natolik, že se rozhodne pro studium medicíny v Paříži. (16, 17)

Studuje chirurgii a stává se v roce 1792 chirurgem 1. třídy. Slouží hlavně jako armádní chirurg u Krymské armády. Zůstat u armády rozhodně není jeho hlavní cílem a Jean Dominique Larey je titulován profesorem. Jeho neobyčejných schopností si všimne i samotný Napoleon, který mu dá benevolenci pro organizační změny. Později se Larey stal jeho osobním lékařem. (16, 17)

Velmi výrazným zlomem pro Lareyho byl rok 1799, kdy při Bonapartově tažení do Egypta provedl velice úspěšnou operaci poraněného ramene generála Fugiera při bitvě u Abukiru. Několik let poté se stal nejprve hlavním chirurgem konsulské gardy, dále hlavním chirurgem císařské gardy a také generálním inspektorem zdravotní služby zdravotní armády. Za jeho život byl povýšen do šlechtického stavu s titulem baron. Zemřel ve věku 76 let. Příčinou smrti byla sněť, která vznikla na základě poranění dolní končetiny. Tato osobnost se zakotvila do paměti chirurgické a urgentní medicíny. (16, 17)

Jean Dominique Larey je průkopníkem transportování raněných a jejich prvotního ošetření. Pojem tzv. mobilní ambulance je s Lareym velmi úzce spjata. Podstatou bylo zjištění, že neodkladné ošetření raněného ihned po zranění, má za následek mnohem menší úmrtnost, oproti odloženému ošetření. Z vlastních poznatků došel k závěru, že velká krevní ztráta je špatným znamením a důrazem v jeho péči byla okamžitá zástava krvácení. K uvedenému zjištění navrhl sanitní vůz, který táhnul kůň nebo mula, vyjíždějící ještě v průběhu boje na bojiště. V těchto sanitních vozech dobrovolníci ošetřovali raněné a zajistili transport imobilních do lazaretu, který byl zpravidla umístěn těsně při bojišti. Jednalo se o zcela revoluční pojetí organizace lékařské polní služby. (16, 17)

Zdravotnický personál mobilního lazaretu se skládal z 340 osob a byl rozdělen na tři divize. V čele každé divize stál vrchní chirurg. Jemu podřízeni byli dva chirurgové a pod ně spadalo 12 pomocných chirurgů, z nichž dva byli zároveň lékárníky. Osazenstvo dále tvořili dva důstojníci hospodářské správy, ubytovatel, trubač, 12 ošetřovatelů na koních a 25 pěších. Každý lazaret disponoval 12 lehkými a čtyřmi těžkými vozy s příslušným počtem obsluhujících. (16, 17)

První urgentní příjmy začaly vznikat v 60. letech 20. století v USA jako oddělení v nemocnicích. Na těchto odděleních byl personál schopen postarat se o pacienty bez zdravotního pojištění a mimo ordinální hodiny praktických lékařů.

Personál v systému přednemocniční neodkladné péče (tzv. Emergency Medical Service - EMS) v USA je složen z nelékařských zdravotnických pracovníků s různým stupněm výcviku. Tento personál, tzv. Emergency Medical Technicians nebo Paramedics, pracují na základě standardů a protokolů vypracovaných vedoucím lékařem konkrétní záchranné služby. *V České republice je urgentní medicína samostatnou lékařskou specializací od roku 1998.* (7, 15, 19)

1.1.1 Pražský dobrovolný sbor ochranný

Stejně jako ve světě, tak i v Čechách byla snaha o zajištění co nejadekvátnější péče o zdraví. Roku 1857, dne 8. 12., vznikl v hlavním městě Pražský dobrovolný sbor ochranný. Jeho cílem bylo podle zápisu v kronice: *„Ochrániti, co jest ochrany hodno, zachrániti v každém druhu nebezpečí jak životy lidské, tak i majetek spoluobčanů dobrovolně, neohroženě a nezištně.“* (18) *Na doporučení barona Päumanna, tehdejšího ředitele c.k. Policie pražské, se do sboru přihlásilo 36 dobrovolníků nejrůznějších profesí. Pouze tři z nich byli zdravotníci.* (11, 18)

Tento sbor se uplatnil v roce 1890 při velkých povodních, kdy na pomoc přispěla ještě vídeňská záchranka a použila v Praze ještě neviděnou techniku. Jako dar dostal sbor od Vídně nosítka, vozy a jiné zachraňovací prostředky. (11, 18)

První stálé sídlo měla tehdejší záchranná služba od roku 1890 v dolní části Václavského náměstí. Stěhování proběhlo přes Spálenou ulici, Havlíčkovu ulici až do budovy staré mincovny na Staroměstském náměstí, roku 1911. V květnu roku 1945 byla zničena, záchranná služba pak krátce působila v Růžové ulici a následně v ulici Dukelských hrdinů. V polovině devadesátých let si sídlo Zdravotnická záchranná služba hlavního města Prahy – územní středisko záchranné služby, našla místo v Korunní ulici, kde sídlí dodnes. (11, 18)

2 PROFESE ZDRAVOTNICKÉHO ZÁCHRANÁŘE

Zdravotnický záchranář je zdravotnický pracovník způsobilý k výkonu zdravotnického povolání, výkonu povolání zdravotnického pracovníka bez přímého vedení nebo bez odborného dohledu získáním odborné způsobilosti. (21)

Posádka rychlé zdravotnické pomoci je v České republice složena ze dvou členů, a to řidič a nelékařský zdravotnický pracovník. Česká legislativa umožňuje, aby nelékařským zdravotnickým pracovníkem v rámci posádky rychlé zdravotnické pomoci byl buď zdravotnický záchranář, nebo sestra pro intenzivní péči. Tyto dva obory od vzniku samostatného státu mezi sebou vzájemně korespondují. Jsou zde ale určitá omezení. Zdravotnický záchranář nalezne své uplatnění pouze v rámci přednemocniční neodkladné péče, včetně letecké záchranné služby a v rámci anesteziologicko-resuscitačního oddělení či akutního příjmu. Sestra pro intenzivní péči se může uplatnit kromě výše uvedených i v rámci intenzivní péče. (4, 21)

2.1 Získávání odborné způsobilosti

Odborná způsobilost pro výkon povolání zdravotnického záchranáře se získává absolvováním akreditovaného studijního programu Specializace ve zdravotnictví (studijního oboru Zdravotnický záchranář), absolvováním minimálně tříletého studia v oboru diplomovaný zdravotnický záchranář na vyšších zdravotnických školách nebo absolvováním střední zdravotnické školy v oboru zdravotnický záchranář, pouze pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 1998/1999. Pokud je absolvent absolventem střední zdravotnické školy v oboru zdravotnický záchranář, je výkon povolání bez odborného dohledu uskutečňován až po 3 letech výkonu povolání zdravotnického záchranáře pod odborným dohledem. Díky platností zákona č. 105/2011 Sb., je možno získat odbornou způsobilost také výkonem povolání sestry pro intenzivní péči na úseku výjezdových stanovišť zdravotnické záchranné služby po dobu 5 let v posledních 6 letech. (1, 2)

2.2 Kompetence zdravotnického záchranáře

Výkon povolání zdravotnického záchranáře vymezují vyhláškou dané kompetence. Ty určuje vyhláška č. 55/2011 Sb., konkrétně § 3, odstavec 1 a §17.

Obecné činnosti zdravotnického pracovníka s odbornou způsobilostí uvedeny v § 3, odstavci 1. Definují, že zdravotnický záchranář poskytuje zdravotní péči v souladu s právními předpisy a standardy, dodržuje hygienicko-epidemiologický režim v souladu s legislativou upravující ochranu veřejného zdraví, vede zdravotnickou dokumentaci, vč. dokumentace určené jinými právními předpisy a prací s informačním systémem zdravotnického zařízení, poskytuje informace pacientům v souladu se svou odbornou způsobilostí, případně dle pokynů lékaře, podílí se na praktické výuce ve studijních oborech k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského povolání a na tvorbě standardů. (4)

Zdravotnický záchranář poskytuje specifickou ošetrovatelskou péči v rámci přednemocniční neodkladné péče, letecké záchranné služby, dále v rámci anesteziologicko-resuscitační péče a také v rámci akutního příjmu. (1, 4)

2.2.1 Činnosti zdravotnického záchranáře bez odborného dohledu a bez indikace lékaře

Poskytování specifické ošetrovatelské péče zdravotnickým záchranářem v rámci výše uvedených možností uplatnění, se bez odborného dohledu a bez indikace lékaře vymezuje na následující činnosti.

Zdravotnický záchranář monitoruje a vyhodnocuje vitální funkce, snímá elektrokardiografický záznam a průběžně hodnotí a sleduje poruchy rytmu. Také monitoruje a vyšetřuje za pomoci pulzního oxymetru. Zahajuje a provádí kardiopulmonální resuscitaci za použití ručních křísících vaků, defibriluje srdce elektrickým výbojem po provedení záznamu elektrokardiogramu. Dále zajišťuje periferní žilní vstup, aplikuje krystaloidní roztoky, včetně nitrožilní aplikace roztoků glukózy u pacientů s ověřenou hypoglykemií. Orientačně provádí laboratorní vyšetření určená pro urgentní medicínu a jejich posouzení. Má oprávnění k obsluze a udržování vybavení všech kategorií dopravních prostředků, jejich řízení a to i v obtížných podmínkách jízdy s využitím výstražných zvukových a světelných zařízení. (4)

Zdravotnický záchranář dále provádí první ošetření ran a staví krvácení. Provádí nebo zajistí bezpečné vyproštění, polohování, imobilizaci a transport pacientů a zajišťuje jejich bezpečnost v průběhu transportu. V rámci rozsahu své odborné způsobilosti také vykonává činnosti při řešení následků hromadných neštěstí v rámci integrovaného záchranného systému. V případě potřeby, zajišťuje

také péči o tělo zemřelého. Dále přejímá, kontroluje a ukládá léčivé přípravky, zdravotnické prostředky a prádlo, manipulaci s nimi, včetně jejich dezinfekce a sterilizace a zajišťuje jejich dostatečnou zásobu. V průběhu porodu provádí neodkladné výkony s ním související. Zdravotnický záchranář také přijímá, eviduje a vyhodnocuje tísňové výzvy z hlediska závažnosti a podle stupně závažnosti zdravotního stavu pacientů, zabezpečí odpovídající způsob jejich řešení za použití telekomunikační a sdělovací techniky. Za využití vhodného psychologického přístupu poskytuje telefonicky asistovanou první pomoc a další potřebné rady. (4)

2.2.2 Činnosti zdravotnického záchranáře bez odborného dohledu na základě indikace lékaře

Zdravotnický záchranář poskytuje následující specifické diagnosticko-terapeutické činnosti na základě indikace lékaře bez odborného dohledu. Zajišťuje management dýchacích cest, zavádí a udržuje inhalační kyslíkovou terapii. Dále poskytuje pacientům umělou plicní ventilaci, ventilátorem, s parametry určenými lékařem. Pečuje o dýchací cesty pacientů i u pacientů, kteří jsou na umělé plicní ventilaci. (4)

Zdravotnický záchranář také podává krevní deriváty, asistuje při zahájení aplikace transfuzí a ošetřuje pacienty v průběhu aplikace a ukončuje ji. Podává léčivé přípravky a odebírá biologický materiál na vyšetření. *Provádí katetrizaci močového měchýře dospělých a dívek nad 10 let.* (4) Zdravotnický záchranář provádí první ošetření novorozence a asistuje při porodu. Jako jeden ze složitějších výkonů provádí zajištění intraoseálního přístupu. (4)

2.3 Zdravotnický záchranář se specializovanou působností

Zdravotnický záchranář se může v rámci celoživotního vzdělávání specializovat ve dvou oborech. První možností je specializační vzdělávání Urgentní medicína. Druhou možností je certifikovaný kurz Operační řízení přednemocniční péče. Zdravotnický záchranář se specializovanou působností vykonává činnosti dle § 108 a § 109 vyhlášky č. 55/2011 Sb. (4)

Zdravotnický záchranář pro urgentní medicínu je poměrně novou specializací pro zdravotnické záchranáře. Princip zdravotnických záchranářů pro urgentní medicínu je podobný jako jsou tzv. Paramedici v USA. (5, 7)

Zdravotnický záchranář pro urgentní medicínu poskytuje na úseku neodkladné péče, anesteziologicko-resuscitační péče a v rámci akutního příjmu specifickou ošetrovatelskou a neodkladnou diagnosticko-léčebnou péči. Tyto činnosti vykonává také podle § 17 a dále podle § 54 písm. a) vyhlášky č. 55/2011 Sb., přitom zejména bez odborného dohledu a bez indikace lékaře edukuje pacienty, případně jiné osoby ve specializovaných ošetrovatelských postupech a připravuje pro ně informační materiály. Sleduje a vyhodnocuje stav pacientů z hlediska možnosti vzniku komplikací a náhlých příhod a podílí se na jejich řešení. Dále koordinuje práci členů ošetrovatelského týmu v oblasti své specializace. Hodnocení kvality poskytované ošetrovatelské péče, provádění ošetrovatelského výzkumu, identifikace oblasti výzkumné činnosti, realizace výzkumné činnosti a vytváření podmínek pro aplikaci výsledků výzkumu do klinické praxe na vlastním pracovišti i v rámci jeho oboru také spadá do jeho kompetencí. Také připravuje standardy specializovaných postupů v rozsahu své způsobilosti a vede specializační vzdělávání v oboru své specializace. (4)

Dle § 109 vyhlášky č. 55/2011 Sb., bez odborného dohledu a bez indikace lékaře zajišťuje dýchací cesty dostupnými pomůckami u pacienta staršího 10 let při prováděné kardiopulmonální resuscitaci. Zahajuje a provádí kardiopulmonální resuscitaci s použitím přístrojů k automatické srdeční masáži, včetně defibrilace srdce elektrickým výbojem po provedení záznamu elektrokardiogramu, a podání léčiv pro resuscitaci nezbytně nutných. Zajišťuje intraoseální přístup, zahajuje a udržuje kyslíkovou terapii. Dále také odebírá biologický materiál na vyšetření a zajišťuje stálou připravenost pracoviště, včetně funkčnosti speciální přístrojové techniky a materiálního vybavení. Sleduje a analyzuje údaje na speciální přístrojové technice, rozpoznává a řeší technické komplikace. Při mimořádných událostech v součinnosti s velitelem zásahu provádí zdravotnickou část záchranných a likvidačních prací. (4)

Zdravotnický záchranář pro urgentní medicínu bez odborného dohledu na základě indikace lékaře provádí měření a analýzu fyziologických pomocí přístrojové techniky s využitím invazivních metod. Také provádí externí kardiostimulaci a tracheobronchiální laváže u pacientů s tracheální intubací. Smí zavádět nasogastrickou sondu a provádět výplach žaludku u pacienta při vědomí a u pacientů starších 10 let v bezvědomí se zajištěnými dýchacími cestami. Dále provádí extubaci tracheální kanyly. (4)

2.3.1 Operátor zdravotnického operačního střediska

Zdravotnický záchranář, který získá specializovanou působnost Operátor zdravotnického operačního střediska, vykonává činnosti dle § 17 vyhlášky č. 55/2011 Sb. a také dle § 11, bodu 2 zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. Provádí zejména příjem a vyhodnocení tísňových volání, přebírá a vyhodnocuje výzvy a vyrozumění, která přijímá od základních složek integrovaného záchranného systému či orgánů krizového řízení. Udává pokyny výjezdovým skupinám na podnět přijetí tísňové výzvy. Poskytuje informace a instrukce k zajištění první pomoci prostřednictvím telekomunikačních prostředků, spolupracuje s ostatními operačními středisky (zdravotnickými, pomocnými, informačními). Dále také koordinuje činnosti pomocných operačních středisek. Komunikuje mezi poskytovateli akutní lůžkové péče a poskytovatelem zdravotnické záchranné služby. *Koordinuje předávání pacientů cílovým poskytovatelům akutní lůžkové péče.* (32) Zajišťuje koordinaci přepravy pacienta v akutním stavu mezi poskytovateli zdravotních služeb. (4, 32)

2.4 Oprávnění a povinnosti zdravotnického záchranáře

V rámci přednemocniční neodkladné péče zdravotnický záchranář podle zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě (dále jen zákon. č. 374/2011 Sb.) má specifická oprávnění i povinnosti, která v rámci výkonu povolání může využít nebo naopak je povinen dodržet. Je oprávněn vstupovat za účelem poskytnutí přednemocniční neodkladné péče do cizích objektů, obydlí a na cizí pozemky, pokud se zde dle dostupných informací osoba nachází a má ji být poskytnuta přednemocniční neodkladná péče. Dále může požadovat osobní nebo věcnou pomoc a bezprostředně nutnou k poskytnutí zdravotnické záchranné služby od fyzických osob, které se zdržují na místě události, je-li nutná účinná ochrana lidského života a zdraví. Tato pomoc může být požadována pouze v momentě, není-li ohrožen život nebo zdraví daných fyzických osob. Zdravotnický záchranář může požadovat od fyzických i právnických osob informace nezbytné k poskytnutí zdravotnické záchranné služby, je-li nutná účinná ochrana lidského života a zdraví. Pokud ovšem nastane situace, že dojde při poskytování osobní nebo věcné pomoci fyzickým osobám, které pomoc poskytly, prokazatelná škoda, odpovědnost za ni nese poskytovatel zdravotnické záchranné služby. Zdravotnický záchranář je oprávněn rozhodnout o neposkytnutí přednemocniční neodkladné

péče v případě, že by její poskytnutí bezprostředně ohrozilo život nebo zdraví všech členů výjezdové posádky nebo pokud nejsou podmínky poskytnutí přednemocniční neodkladné péče v souladu s výcvikem a technickým vybavení výjezdové posádky. V případě, že by tato situace nastala, je povinen ihned ohlásit tuto skutečnost zdravotnickému nebo pomocnému operačnímu středisku. (32)

Zdravotnický záchranář je povinen splnit pokyn operátora zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska k výjezdu do 2 minut od obdržení výzvy. Další povinností je poskytovat přednemocniční neodkladnou péči i bez tísňové výzvy zdravotnického operačního střediska. Pokud nastane tato situace, je povinen ihned nahlásit čas zahájení poskytování přednemocniční neodkladné péče a místo události zdravotnickému nebo pomocnému operačnímu středisku. (32)

3 VZDĚLÁVÁNÍ ZDRAVOTNICKÝCH ZÁCHRANÁŘŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Celoživotní vzdělávání zdravotnických záchranářů by mělo být hlavní prioritou zaměstnavatele a samotného zaměstnance. Aktuální legislativa stále nedovoluje zdravotnickým záchranářům provádět některé život zachraňující výkony, jako je například tracheální intubace. S narůstajícími kompetencemi stále roste větší odpovědnost a jakýkoliv provedený odborný výkon přináší obrovské riziko jak pro provádějícího, tak pro samotného pacienta. Celoživotní vzdělávání nepřináší jen ztrátu času, jak může mnohým zdravotnickým záchranářům připadat, ale hlavně přináší opakování si i zapomenutých znalostí a dovedností a také porozumění a učení se novým poznatkům, které s rychlým tempem medicínského pokroku narůstají. (33)

Hodnocení celoživotního vzdělávání je v České republice uskutečňováno kreditním systémem. Kreditní systém je vymezen vyhláškou č. 4/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 321/2008 Sb. (dále jen vyhláška č. 4/2010 Sb.). Jako jedna z mnoha forem celoživotního vzdělávání je také specializace v oboru. Obory specializačního vzdělávání a získaná odbornost je vymezena nařízením vlády č. 31/2010 Sb., o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí (dále jen nařízení vlády č. 31/2010 Sb.). (5, 6, 8)

3.1 Celoživotní vzdělávání

Celoživotní vzdělávání můžeme definovat jako průběžné obnovování, zvyšování, prohlubování a doplňování vědomostí, dovedností a způsobilostí zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků v příslušném oboru v souladu s rozvojem oboru a nejnovějšími vědeckými poznatky. (1)

Nejen, že je celoživotní vzdělávání zákonem danou povinností pro všechny pracovníky ve zdravotnictví, ale je také jistým způsobem stanoveno etikou. Celoživotní vzdělávání má hned několik forem. Jako základní můžeme jistě uvést specializační vzdělávání. Toto vzdělávání navazuje na získanou odbornou způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka. Mezi další formy

celoživotního vzdělávání patří certifikované kurzy, inovační kurzy, odborné stáže v akreditovaných zařízeních. Účast na školicích akcích, odborných konferencích, kongresech nebo sympoziích a samostudium odborné literatury jsou další složkou celoživotního vzdělávání. Méně častou formou jsou také publikační, pedagogické a vědecko-výzkumné činnosti. V poslední době novou a velmi oblíbenou formou celoživotního vzdělávání je e-learningový kurz. (1, 2)

Do celoživotního vzdělávání řadíme také studium bakalářských studijních programů a navazujících studijních programů, zejména magisterských a doktorských. Především je nutno splňovat podmínku, že absolvováním předchozího studia byla získána odborná způsobilost k výkonu zdravotnického povolání (tato skutečnost neplatí pro bakalářské studijní programy). Tento typ studia není v České republice pro zdravotnické záchranáře uskutečňován v magisterském ani doktorském studiu. (1, 2, 3, 5)

Specializační vzdělávání a certifikované kurzy musí uskutečňovat akreditovaná zařízení. Pro zdravotnické záchranáře je možnost specializace v oboru urgentní medicíny. Získávají specializaci v oboru Urgentní medicína a tím odbornou způsobilost k výkonu povolání zdravotnického záchranáře pro urgentní medicínu. Tato specializace je uskutečňována v České republice formou specializačního vzdělávání. (5, 12)

Jednotlivé formy účasti jsou organizátorem celoživotního vzdělávání zaznamenány do průkazu odbornosti. Součástí každého vzdělávacího programu, tedy jednotlivých forem celoživotního vzdělávání, jsou počty kreditů. Kredity jsou součástí kreditního systému, na základě kterého prokazujeme plnění povinností celoživotního vzdělávání. Získání stanoveného počtu kreditů je podmínkou pro vydání osvědčení k výkonu nelékařského povolání bez odborného dohledu a pro přihlášení se k atestační zkoušce. (1)

3.1.1 Kreditní systém

Kreditní systém je určen vyhláškou č. 4/2010, kterou se stanovují minimální počty kreditů ve funkčním období registrovaného nelékařského pracovníka. Zdravotnický záchranář, který absolvuje vyšší odborné studium nebo vysokoškolské studium, má automaticky možnost zaregistrovat se do Centrálního registru nelékařských zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu povolání bez odborného dohledu. Získává tím označení registrovaný zdravotnický

záchranář. Tento registr je určen zákonem č. 96/2004 Sb. Výhodou je do jisté míry informovanost pro pacienty, kteří jsou registrovaným nelékařským zdravotnickým pracovníkem ošetřování. (1, 6, 31)

V období 10 let je zdravotnický záchranář povinen získat minimálně 40 kreditů, které obdržel v rámci celoživotního vzdělávání ve svém oboru. Při prodlužování registrace je nutno doložit také získanou praxi ve svém oboru, kterou potvrzuje zaměstnavatel. (1, 6, 31)

3.1.2 Průkaz odbornosti

Průkaz odbornosti slouží k průběžnému zaznamenávání druhu a délky získaného vzdělání, vykonaných zkoušek, průběhu celoživotního vzdělávání a druhu a délky vykonávané činnosti při výkonu povolání zdravotnických pracovníků.

(1) Tento průkaz je vydáván ministerstvem zdravotnictví na žádost zdravotnického pracovníka. Zaznamenávají se do něj zejména doškolení při přerušení výkonu zdravotnického povolání zaměstnavatelem, účasti na formách celoživotního vzdělávání, druh a délka vykonávaných činností, zařazení do specializačního vzdělávání, výsledky vykonané atestační nebo závěrečné zkoušky, úspěšné absolvování certifikovaného kurzu a výsledky vykonané zkoušky k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. (1)

3.1.3 Národní registr zdravotnických pracovníků

Národní registr zdravotnických pracovníků určuje § 72, § 73, § 76 a §77 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (dále jen zk. č. 372/2011 Sb.). Tento registr spadá do Národního zdravotnického informačního systému. Účelem Národního registru zdravotnických pracovníků je evidence zdravotnických pracovníků vzhledem k jejich odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání a dosaženého vzdělání. Následující tabulka vymezuje údaje, které jsou o zdravotnickém pracovníkovi v registru uvedeny. (34)

Tabulka č. 3.1.3: Údaje o zdravotnickém pracovníkovi v Národním registru zdravotnických pracovníků (34)

Kontaktní údaje	- Jméno a příjmení - Akademický, vědecký a pedagogický titul
------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Datum a místo narození - Pohlaví - Rodné číslo - Státní občanství - Adresa běžného místa pobytu, ev. u osob jiného občanství adresa bydliště mimo území České republiky
Informace o odborné způsobilosti k výkonu povolání zdravotnického pracovníka	<ul style="list-style-type: none"> - Datum a místo získání odborné způsobilosti, specializované, zvláštní odborné způsobilosti a označení odbornosti/odborností - Viz bod výše u osob, které způsobilost získali mimo území České republiky
Údaje o výkonu povolání zdravotnického pracovníka	<ul style="list-style-type: none"> - Údaje o zahájení, ukončení nebo přerušení výkonu zdravotnického povolání - Informace, zda jde o usazenou nebo hostující osobu - Údaje o nostrifikaci znalosti českého jazyka u zdravotnických pracovníků, kteří získali odbornou způsobilost ve studijním programu v cizím jazyce na území České republiky
Údaje v souvislosti se zaměstnavatelem	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikační údaje o poskytovateli zdravotních nebo sociálních služeb, u kterého je zdravotnický pracovník zaměstnán - Konkrétní kraj, ve kterém zdravotnické povolání zdravotnický pracovník vykonává
Údaje o oprávnění k výkonu povolání zdravotnického pracovníka	<ul style="list-style-type: none"> - Údaje o ztrátě oprávnění - Údaje o ztrátě zdravotní způsobilosti

	- Údaje o ztrátě bezúhonnosti a délka trvání této ztráty
--	--

Obsah Národního registru zdravotnických pracovníků je veřejně přístupný na internetových stránkách ministerstva zdravotnictví s rozsahem údajů, které byly vymezeny v tabulce č. 3.1.3, kromě údajů o rodném čísle a adrese pobytu zdravotnického pracovníka. Dále má k těmto údajům přístup osoba, která získala odbornou způsobilost k výkonu zdravotnického povolání, oprávněným zaměstnancům zdravotních pojišťoven za účelem provádění veřejného zdravotního pojištění a dalším subjektům. (34)

3.2 Specializační vzdělávání v oboru urgentní medicína

Ministerstvo zdravotnictví České republiky vydalo ve spolupráci s Komorou záchranářů Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru Urgentní medicína, díky které mají zdravotničtí záchranáři možnost specializace ve svém oboru. Cílem je získání specializované způsobilosti s označením odbornosti Zdravotnický záchranář pro urgentní medicínu. Absolventi si osvojí potřebné teoretické znalosti, praktické dovednosti, návyky týmové spolupráce i schopnosti samostatné volby při činnostech stanovených platnou legislativní normou. (12)

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru Urgentní medicína je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání zdravotnického záchranáře dle zákona č. 96/2004 Sb. Délka výkonu povolání zdravotnického záchranáře je minimálně 36 měsíců v úvazku 1,0, z toho minimálně 12 měsíců na pracovišti zdravotnické záchranné služby v úvazku 1,0 dle odstavce 2 § 56 zákona č. 96/2004 Sb. (12) V průběhu specializačního vzdělávání nemusí účastník vykonávat povolání na pracovišti zdravotnické záchranné služby, ale před přihlášením k atestační zkoušce musí splnit dobu výkonu povolání stanovenou § 56 odstavce 6 zákona č. 96/2004 Sb. (1, 12)

Vzdělávací program se skládá z celkem 560 hodin teoretické výuky, přičemž praktická výuka tvoří alespoň 50% celkového počtu hodin. Odbornou praxi je možno plnit pouze v rámci akreditovaného pracoviště. (12)

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru Urgentní medicína je pochopitelně zařazení do oboru specializačního vzdělávání, výkon povolání v příslušném oboru specializačního vzdělávání minimálně 1 rok z období

šesti let v rozsahu minimálně půl stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 roky v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby do data přihlášení se k atestační zkoušce. (12) Dále je nutno řádně splnit teoretickou výuku, absolvovat určené hodiny odborné praxe, mít potvrzeny odborné výkony dané logbookem, získat daný počet kreditů určující vzdělávací program a úspěšně složit atestační zkoušky. (12)

3.2.1 Učební plán specializačního vzdělávání v urgentní medicíně

Učební plán specializačního vzdělávání v oboru urgentní medicína se skládá celkem ze 7 modulů. První modul: Organizační a metodické vedení ošetrovatelské péče, je modulem základním. Rozsah modulu je 40 hodin teorie a je za něj uděleno 20 kreditů. Cílem tohoto modulu je vybavit zdravotnického záchranáře znalostmi, které potřebuje ke správnému organizačnímu a metodickému vedení ošetrovatelské péče. Obsahem modulu je celkem 9 témat. Patří sem vzdělávání dospělých, legislativní problematika ve zdravotnictví, moderní management v ošetrovatelské péči, kvalita a bezpečí zdravotní péče, interpersonální dovednosti zdravotnického záchranáře specialisty, edukace, průzkumné a výzkumné šetření v ošetrovatelství, vybraná problematika veřejného zdraví a krizový management ve zdravotnictví včetně ukončení modulu. (12)

Dalším modulem je Urgentní medicína. Tento modul je také povinným a je již modulem odborným. Skládá se ze 120 hodin teoretické přípravy a 40 hodin praktických cvičení. Je ohodnocen 65 kredity. Cílem modulu je zvládnutí poskytování specifické ošetrovatelské péče o pacienta, u kterého dochází k selhání základních životních funkcí nebo toto selhání může nastat v rámci přednemocniční neodkladné péče. Tento modul se skládá ze tří odborných bloků. Každý blok obsahuje úvod do problematiky a dále koncepci zdravotnické záchranné služby a její přístrojové a materiální vybavení, včetně dokumentace, diagnostiku, monitorování, vyšetřovací metody, farmakologii v urgentní medicíně. Tyto bloky dále zahrnují elektrokardiografii, elektroimpulzoterapii, kardiopulmonální resuscitaci dospělých a dětí, management dýchacích cest a zajištění cévního přístupu, umělou plicní ventilaci a oxygenoterapii. Patří sem také vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienta v bezvědomí, s onemocněním kardiovaskulárního a respiračního systému, s traumaty, s

bolestmi břicha, s akutní intoxikací, s duševní chorobou a pacientky s náhlými stavy v gynekologii a porodnictví. (12)

Třetím odborným modulem je Intenzivní péče. Modul obsahuje 40 hodin teoretické výuky a 40 hodin praktických cvičení. Za tento modul lze získat 25 kreditů. Cíl modulu je stejný jako u modulu Urgentní medicína, ale v rámci anesteziologicko-resuscitačního oddělení a akutního příjmu. Odborný modul Intenzivní péče obsahuje 9 témat. Těmito tématy jsou hygienický a protiepidemický režim na pracovištích intenzivní medicíny, kyslíková terapie v intenzivní péči, diagnostika, monitorování, komplementární vyšetření, prevence vzniku sekundárních změn v intenzivní péči a vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s postižením zdraví interního charakteru, s infekcí, s umělou plicní ventilací. Posledními tématy jsou výživa kriticky nemocných a základy farmakologie. (12)

Čtvrtým odborným modulem je Krizové řízení. Tento modul se skládá ze 40 hodin teoretické přípravy a je ohodnocen 20 kredity. Cílem je příprava zdravotnického záchranáře pro provádění a organizaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech. Krizové řízení má 4 témata. Jsou jimi právní aspekty krizového řízení a mimořádných událostí, psychologické aspekty mimořádných událostí, záchranné a likvidační práce a triáž. (12)

Posledním teoretickým modulem je Operační řízení přednemocniční neodkladné péče. Jeho cílem je připravit zdravotnického záchranáře pro poskytování specifické činnosti v rámci zdravotnického operačního střediska. Sestává ze 40 hodin teoretické přípravy a 40 hodin odborné praxe. Počet kreditů za tento modul je 25. Obsahuje 8 témat. Zástupci témat toho modulu jsou zdravotnické operační středisko, právní aspekty operačního řízení, psychologické aspekty práce na zdravotnickém operačním středisku, vedení telefonického hovoru, operační řízení přednemocniční neodkladné péče, činnost zdravotnického operačního střediska při mimořádných událostech i management a řízení kvality práce zdravotnického operačního střediska. (12)

Tři poslední moduly tvoří praktické vyučování. Odbornou praxi musí účastník specializačního vzdělávání splnit v rámci lůžkové části na pracovišti akreditovaného zařízení v dotaci 40 hodin a dostává za ni 15 kreditů. Další odborná praxe se vykonává v rámci akreditovaného pracoviště krajského operačního střediska a dotace hodin i kreditů je totožná jako s lůžkovou částí. Na

pracovišti akreditovaného zařízení zdravotnické záchranné služby musí splnit účastník splnit 80 hodin odborné praxe a získává 30 kreditů za splnění tohoto modulu. (12)

4 PROFESNÍ ORGANIZACE PODÍLEJÍCÍ SE NA VZDĚLÁVÁNÍ ZDRAVOTNICKÝCH ZÁCHRANÁŘŮ

4.1 Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů

K zajištění soustavné péče o plynulé zvyšování odborné úrovně středních zdravotnických pracovníků se zřizuje s účinností od 1. července 1960 Středisko pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků (dále jen středisko) v Brně. (25) V roce 1960 vzniklo Středisko pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků, jehož činnost byla slavnostně zahájena roku 1961. Podnětem ke zřízení střediska byla potřeba postgraduálního vzdělávání všeobecných sester, které požadovaly kontinuální vzdělávání a zvyšování úrovně odbornosti. Roku 1968 došlo ke stěhování do nově postavené budovy na Vinařské ulici a také ke změně názvu na Ústav pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků. Postupně dochází k rozšiřování odborností a specializací v nelékařských povoláních a rozšiřuje se působnost ze strany Ministerstva zdravotnictví České republiky. Významným mezníkem je rok 2003, kdy se z Institutu pro další vzdělávání zdravotnických pracovníků stává Centrum oboru ošetrovatelství (dále jen NCONZO). (24)

NCONZO má na starosti podporu regulačních procesů, rozvíjí a realizuje celoživotní vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, řeší otázky odborného vzdělávání a regulaci nelékařských zdravotnických povolání. Centrum je akreditované zařízení, které má celorepublikovou působnost, poskytující širokou nabídku vzdělávacích programů specializačního vzdělávání, kvalifikačních a certifikovaných kurzů včetně dalších forem celoživotního vzdělávání zdravotnickým pracovníkům i široké veřejnosti. Mimo jiné poskytuje NCONZO služby specializovaného knihovnictví, nakladatelských a vydavatelských činností, maloobchodního (vč. elektronického) prodeje odborných publikací, ubytovací i stravovací služby a pronajímá výukové prostory. (23)

Struktura NCONZO je členěna na 4 úseky – Vedení NCONZO, Úsek pedagogický, Úsek regulace nelékařských povolání a Úsek ekonomický a technický. Odborní pracovníci těchto úseků spolupracují při přípravě vzorových vzdělávacích programů, modulových systémů specializačního vzdělávání a hledají nové formy k zajištění výuky. Celoživotnímu vzdělávání se věnuje Úsek

pedagogický, který tvoří 5 kateder. Mezi tyto katedry patří Katedra ošetřovatelství, Katedra managementu, Katedra podpory zdraví, diagnostiky a laboratorních technologií, Katedra vzdělávání lékařů a dalších zdravotnických oborů, a pro zdravotnické záchranáře nejdůležitější, Katedra anesteziologie, resuscitace, intenzivní a perioperační péče. Tato katedra zajišťuje poradenskou činnost a metodické vedení v oblasti specializačního vzdělávání, vypracovává vzdělávací standardy a pořádá certifikované a kvalifikační kurzy v oblasti intenzivní a perioperační péče a urgentní medicíny. (24, 26, 27)

4.2 Komora záchranářů zdravotnických záchranných služeb České republiky

V roce 2005 vznikla profesní organizace s celorepublikovou působností, která se věnuje nelékařským zdravotnickým povoláním (dále jen NLZP) pracujících na zdravotnických záchranných službách, odděleních urgentního příjmu, anesteziologicko-resuscitačních odděleních a jednotkách intenzivní péče a také pro studenty studijních oborů Zdravotnický záchranář. Tato organizace byla zřízena na základě změn podmínek a postavení NLZP, které se sebou přinesl zk. č. 96/2004 Sb., aby hájila jejich profesní zájmy. Komora záchranářů zdravotnických záchranných služeb České republiky vytváří ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví akreditované formy celoživotního vzdělávání a pořádá mnoho odborných konferencí i kongresů v oblasti urgentní medicíny a medicíny katastrof. (28)

4.3 Česká resuscitační rada

Česká resuscitační rada (dále jen ČRR) je organizací multidisciplinární pro urgentní medicínu a neodkladnou resuscitaci a oficiálním partnerem European Resuscitation Council (dále jen ERC) pro Českou republiku. *ČRR spolupracuje s vybranými odbornými společnostmi České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (dále jen ČLS JEP) s cílem zajistit stálost předávání informací a unifikovat provádění neodkladné resuscitace ve všech akutních oborech medicíny, jejichž náplní je péče o nemocné s náhlou zástavou oběhu.* (29) ČRR byla založena v květnu roku 2010 ve Fakultní nemocnici Hradec Králové, na univerzitní půdě Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny. Spolupráce je zajištěna s Českou společností anesteziologie,

resuscitace a intenzivní medicíny, s Českou společností intenzivní medicíny a se Společností urgentní medicíny a medicíny katastrof. Postupně se spolupráce rozšířila i mezi Českou kardiologickou společností a Českou pediatričskou společností. ČRR tím získala multidisciplinaritu a stala se národním partnerem ze strany ERC. Hlavním posláním ČRR je koordinace a podpora výuky neodkladné resuscitace s doporučeními vydávanými ERC a vytváření vzdělávacích programů pro širokou veřejnost (laickou, odbornou). Výbor ČRR zajišťuje také překlad Guidelines 2010 doporučených postupů při neodkladné resuscitaci a všech kritických stavů, které mohou způsobit náhlou zástavu oběhu. ČRR pořádá certifikované kurzy Advanced Life Support Provider, které jsou určeny lékařům, sestřím v intenzivní péči a také zdravotnickým záchranářům. (29)

5 VÝUKA STUDENTŮ STUDIJNÍHO OBORU ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ

Vysoce adrenalinové a stresové povolání zdravotnického záchranáře zahrnuje specializované činnosti v systémech neodkladné péče a na odděleních akutního příjmu. Zájemci o tento obor musí být psychicky i fyzicky odolní. Úkolem záchranářů je poskytovat první pomoc na místě nehody, stabilizovat pacienta a zajistit jeho převoz do nemocnice. (20) Každoročně se mnoho absolventů středních škol rozhodne pro studium zdravotnického záchranáře. Studium tohoto oboru je možno absolvovat na 8 vysokých školách v České republice.

5.1 Minimální požadavky k získávání odborné způsobilosti zdravotnického pracovníka

Kromě požadavků pro konkrétní studijní program určuje také minimální požadavky na programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. (3) Jsou jimi především následující podmínky:

(1) Odbornou způsobilost k výkonu nelékařského zdravotnického povolání získává absolvent akreditovaného studijního programu, akreditovaného vzdělávacího programu, školního vzdělávacího programu, vzdělávacího programu kurzu nebo specializačního programu. (3)

(2) Absolvované studium v programech uvedených v bodě 1 poskytne znalosti a dovednosti, které umožňují vykonávat specifické činnosti dle vyhlášky č. 55/2011 Sb., a také následující znalosti a dovednosti uvedeny níže v tabulce č. 1. (3, 4)

Tabulka č. 5.1: Znalosti a dovednosti zdravotnického pracovníka způsobilého k výkonu povolání bez odborného dohledu (3)

Etika	Etika zdravotnického povolání v daném oboru
Administrativa	Administrativní činnosti ve zdravotnictví, převážně ve vedení dokumentace týkající se oboru
Řízení ve zdravotnictví	Řízení zdravotní péče, její organizace a

	personalistika
Ochrana veřejného zdraví	Základy ochrany veřejného zdraví a její podpory a také prevence nozokomiálních nákaz
První pomoc	První pomoc a zajištění zdravotní péče v krizových situacích a při mimořádných událostech
Legislativa	Právní souvislosti poskytování zdravotní péče v daném oboru

(3) Programy uvedené v odstavci 1 obsahují praktickou i teoretickou výuku. Teoretická i praktická výuka musí být koordinována a vyvažována v souladu tak, aby získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání odpovídalo níže uvedeným kritériím. (3)

5.2 Minimální požadavky na studijní program zdravotnický záchranář

Akreditovaný studijní program nebo akreditovaný vzdělávací program, který umožňuje získání odborné způsobilosti k výkonu povolání zdravotnického záchranáře, mají standardní dobu studia minimálně 3 roky a praktická výuka tvoří minimálně 1800 hodin. Absolventovi studijních programů jsou poskytnuty znalosti a dovednosti uvedeny v kapitole 4.1 a také specifické teoretické znalosti a praktické dovednosti. (3, 8)

Tabulka č. 5.2: Přehled obsahu minima teoretické výuky u studijního programu Zdravotnický záchranář (3, 22)

Teoretické obory	Anatomie Fyziologie Patofyziologie a patologie Epidemiologie a mikrobiologie (bakteriologie, virologie, parazitologie) Biofyzika Biochemie
-------------------------	--

Preklinické obory	Základy radiologie a radiační ochrany Farmakologie Toxikologie Základy zdravotnických prostředků Klinická propedeutika
Obory přednemocniční neodkladné péče	Urgentní a válečná medicína Medicína katastrof a hromadných neštěstí Integrovaný záchranný systém Operační řízení Přístrojová a zdravotnická technika v PNP
Klinické obory	Anesteziologie, resuscitace a intenzivní péče Ošetřovatelství v: <ul style="list-style-type: none"> - interním lékařství - chirurgii - neurologii - specializovaných oborech - pediatrii - gynekologii a porodnictví - psychiatrii - geriatrii Akutní a kritické stavy
Behaviorální vědy	Sociologie Psychologie a komunikace Sociální patologie
Technické obory	Telekomunikační technologie Základy informatiky Základy statistiky
Ostatní obory	Management a ekonomika Metodologie vědeckého výzkumu

Praktická výuka probíhá ve zdravotnických zařízeních, zaměřených na přednemocniční a nemocniční neodkladnou péči. Tato zařízení mají lůžkovou část a část akutního příjmu. Dále studenti praktikují zejména na pracovištích zdravotnických záchranných služeb. (3, 22)

Toto praktické vyučování poskytne dovednosti a znalosti z oblasti přednemocniční a nemocniční neodkladné péče, zejména zvládání krizových situací a akutních stavů. Oblast ošetrovatelství je zaměřována především na chirurgii, vnitřní lékařství, pediatrii, neurologii, gynekologii a porodnictví, intenzivní péči a psychiatrii s důrazem na zvládnutí agresivního pacienta. V rámci integrovaného záchranného systému studenti praktikují řidičské a navigační schopnosti, fyzické dovednosti a instruktáže laické první pomoci včetně instruktáží na dálku. (3)

5.3 Specifika vzdělávání studentů studijního oboru Zdravotnický záchranář na ZČU v Plzni

Západočeská univerzita v Plzni vzdělává studenty ve studijním oboru Zdravotnický záchranář v tříletém prezenčním bakalářském studijním programu Specializace ve zdravotnictví. Tento obor spadá pod Katedru záchránářství a technických oborů, Fakulty zdravotnických studií. Podmínkou pro přijetí ke studiu je úspěšně ukončené úplné střední nebo úplné střední odborné vzdělání zakončené maturitní zkouškou a splnění písemné přijímací zkoušky z biologie člověka. Fyzické testy uchazeči o studium neskládají. (22)

Studijní obor je tříletý, bakalářský a je zakončen státní závěrečnou zkouškou. Státní závěrečná zkouška se skládá ze dvou částí. Část praktická je skládána ve Fakultní nemocnici Plzeň, na odděleních intenzivní péče. Teoretická část státní závěrečné zkoušky je složena ze 4 dílčích částí. První částí je obhajoba bakalářské práce. Další 3 části tvoří zkouška ze tří odborných předmětů. Těmito předměty jsou urgentní medicína, ošetrovatelství v neodkladné péči a medicína katastrof a hromadných neštěstí. Po úspěšném absolvování získává absolvent titul „Bakalář“ a i tzv. Supplement diplom, který může využít v některých členských zemích EU. (22)

V průběhu studia jsou studenti připravováni na zvládání stresových situací, akutních a krizových stavů a také specifických technik používaných v rámci přednemocniční a nemocniční neodkladné péče. V rámci praktického vyučování využívají v odborné učebně nejrůznějších pomůcek pro nácvik odborných výkonů, včetně resuscitačního lůžka s plně vybaveným modelem, určeným pro resuscitaci. Na modelu je možné praktikovat například management dýchacích cest,

monitoraci základních životních funkcí a také defibrilaci. Součástí resuscitačního lůžka je možnost napojení modelu na infuzní linku včetně lineárního dávkovače a infuzní pumpy. (9)

Tento sofistikovaný matematický model dospělého lidského těla s výškou 188 cm a váhou 45 kg poskytuje studentům ideální prostor pro nácvik klinických dovedností, jelikož je vybaven softwarem, který umožňuje reagovat na prováděné úkony či podávání léků a tím dává studentům zpětnou vazbu. Mechanická konstrukce modelu je zcela unikátní. Simulátor je realizován na principu lidské kostry s realistickým rozložením hmotnosti a v plné pohyblivosti jednotlivých částí těla, kdy např. hlava modelu se při manipulaci pohybuje stejně jako u reálného pacienta, což mimo jiné umožňuje i nácvik správné manipulace s nemocným. (9)

Model určený pro nácvik odborných výkonů zvládá hned několik klinických projevů, zejména změny tělesné teploty (horečka, zimnice a třes), mrkání očních víček, reakce zornic na podaný lék, sekreci z ústní dutiny a očí či neprůchodnost dýchacích cest. Je schopen simulovat střevní peristaltiku, srdeční ozvy, dýchací selesty a pláč. Na jednoduše položené otázky dokáže odpovědět. (9)

V rámci vzdělávání a vývoji aktivity u studentů je také podílení se na lektorování laické první pomoci. Katedra je každým rokem oslovována několika institucemi, především základními a středními školami. Standardní lektorování většinou obsahuje 4 okruhy témat. Jsou jimi neodkladná resuscitace, krvácení a zlomeniny, chemická a termická poranění a bezvědomí včetně komunikace s operačním střediskem záchranné služby. Studenti apelují na praktickou část této výuky, zejména procvičování ošetřování nasimulovaných zranění. Studenti oboru zdravotnický záchranář jsou vyzýváni také ke zdravotnickému dozоровání na nejrůznějších společenských akcích, sportovních akcích a akcích pořádaných fakultou.

Nedílnou součástí vzdělávání studentů oboru zdravotnický záchranář jsou také metodická cvičení. Pro budoucí záchranáře je každým rokem pořádán Plzeňský pohár záchranářů. Toto metodické cvičení je koncipováno pro studenty z České i Slovenské republiky. Od roku 2012 proběhl již druhý ročník soutěže a mezi studenty je velmi populárním. Cvičení se skládá ze dvou etap, denní a noční. Soutěžící dostávají k řešení různé modelové situace, kde jsou velmi detailním způsobem namaskována různá poranění a situace, se kterými se může profesionál v každodenní praxi setkat. V rámci soutěže mají soutěžící také

možnost konzultace s lékařem na telefonu. Hlavním organizátorem projektu je KAZ, LZS v Líních a ZZS Plzeňského kraje. Na organizaci projektu se také podílí studenti studijního oboru Zdravotnický záchranář FZS, ZČU v Plzni. (13)

PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍLE PRÁCE

V bakalářské práci byly stanoveny celkem 2 cíle.

1. Zjistit postoj zdravotnických záchranářů k celoživotnímu vzdělávání ve svém oboru v Plzeňském kraji.
2. Zjistit jak studenti bakalářských studijních oborů Zdravotnický záchranář v Plzeňském a Jihočeském kraji hodnotí vzdělávací studijní program Zdravotnický záchranář.

6.1 Formulace problému

Legislativní prameny, které v profesi zdravotnického záchranáře určují systém vzdělávání, mohou být mnohdy nepřehledné a složité. Ucelené poznatky o celoživotním vzdělávání mnohem více usnadňují proces učení i samotnou motivaci.

Celoživotní vzdělávání je součástí procesu učení a zdokonalování vědomostí, které jsou pro zdravotnické záchranáře nutnou oporou pro výkon jejich profese. Zdravotničtí záchranáři mají mnoho možností, jakým způsobem se mohou vzdělávat. V praxi jde například o certifikované kurzy, odborné kongresy či semináře nebo specializační vzdělávání. K možnosti realizace potřebují zdravotničtí záchranáři také určitou motivaci od zaměstnavatele. K tomu mohou zaměstnavatelé využít různých prostředků, např. finančních. Je jistě podstatné znát, co je pro zdravotnické záchranáře nejvíce motivující.

Vzdělávání je také důležité u studentů studijních oborů Zdravotnický záchranář. Studenti si v průběhu studia zdokonalují své teoretické vědomosti i praktické dovednosti v oblasti ošetřovatelství, urgentní medicíny, medicíny katastrof a hromadných neštěstí a jiných oborů. Mnoho studentů se domnívá, že jsou určité předměty ve výuce zbytečné nebo naopak nejsou obsaženy v dostatečné míře. Stejně tak je tomu i u praktické výuky. Aby byl student studijního oboru Zdravotnický záchranář řádně připraven pro výkon svého povolání, musí si být svými vědomostmi i dovednostmi naprosto jistý. Obzvláště potom při poskytování neodkladné péče.

Legislativa v profesi zdravotnického záchranáře má stále nepostradatelnou úlohu. Neznalost zákona neomlouvá a v profesi zdravotnického záchranáře může mít v konečném důsledku fatální následky, jak pro stranu vykonávajícího profesi, tak pro samotného postiženého na jeho zdraví.

6.2 Stanovené hypotézy

Pro výzkumnou část této bakalářské práce byly stanoveny následující hypotézy (dále jen H):

H1: Domnívám se, že více než 55% zdravotnických záchranářů získává informace o celoživotním vzdělávání od svého zaměstnavatele.

H2: Domnívám se, že více než 50% zdravotnických záchranářů nejvíce motivuje k celoživotnímu vzdělávání zvýšení platových podmínek.

H3: Předpokládám, že více než 70% studentů oboru zdravotnický záchranář by uvítalo aktivní zapojení do ošetrovatelského procesu při praktické výuce.

H4: Předpokládám, že více jak 55% studentů oboru zdravotnický záchranář by uvítalo více hodin odborné praxe v rámci PNP než v rámci NNP.

7 METODIKA PRÁCE A METODY VÝZKUMU

7.1 Vzorek respondentů

V rámci výzkumu jsme využili dvou vzorků respondentů. Prvním vzorkem byli zdravotničtí záchranáři. Výzkum byl uskutečněn na výjezdových stanovištích ZZS Plzeňského kraje. Původní myšlenka směřovala k výzkumu i ve FN Plzeň, ale z důvodu nízkého personálního obsazení zdravotnických záchranářů na ARK by vzorek respondentů neměl validní význam pro výzkum. Druhým vzorkem respondentů byli studenti bakalářských studijních oborů Zdravotnický záchranář v Plzeňském a Jihočeském kraji.

7.2 Metody výzkumu

Výzkumnou část této bakalářské práce na téma „Legislativní problematika vzdělávání v České republice v profesi zdravotnického záchranáře“ tvoří kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen pro každý vzorek respondentů zvlášť.

Pro zdravotnické záchranáře byl složen z 10 otázek. Dotazy byly položeny chronologicky od obecných dotazů až k dotazům informačním (motivace k CŽV, druhy CŽV, atd.). Otázky dotazníku jsou formy uzavřené s jednou možností správnou nebo více správnými a také formy uzavřené s možností vlastního vyjádření.

Pro studenty studijního programu Zdravotnický záchranář byl dotazník sestaven z 8 otázek. Dotazník byl opět seřazen chronologicky od obecných dotazů k dotazům informačním, kde jsme zjišťovali jejich pohledu na výuku jejich studijního oboru. Otázky byly uzavřené s možností jednou správnou odpovědí nebo více správných odpovědí a možností vlastního vyjádření.

Pro první vzorek respondentů bylo rozdáno 190 dotazníků a navraceno jich bylo 116. Celková návratnost činí tedy 61.05%. Výzkum probíhal od 1.3.2014 – 17.3.2014. Výsledky jsou zpracovány do grafů a tabulek.

Pro druhý vzorek respondentů bylo využito elektronického šetření. Osloveni byli studenti všech ročníků bakalářských studijních oborů Zdravotnický záchranář na ZČU v Plzni a JČU v Českých Budějovicích. Výzkum probíhal od 10.3.2014 – 16.3.2014 na serveru www.surveo.com. Vyplněno bylo celkem 100 dotazníků. Výsledky jsou zpracovány do grafů a tabulek. Ke zpracování dat bylo využito aplikace MS OFFICE (word, excel).

8 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A JEJICH ANALÝZA

8.1 Vyhodnocení části – zdravotnický záchranář

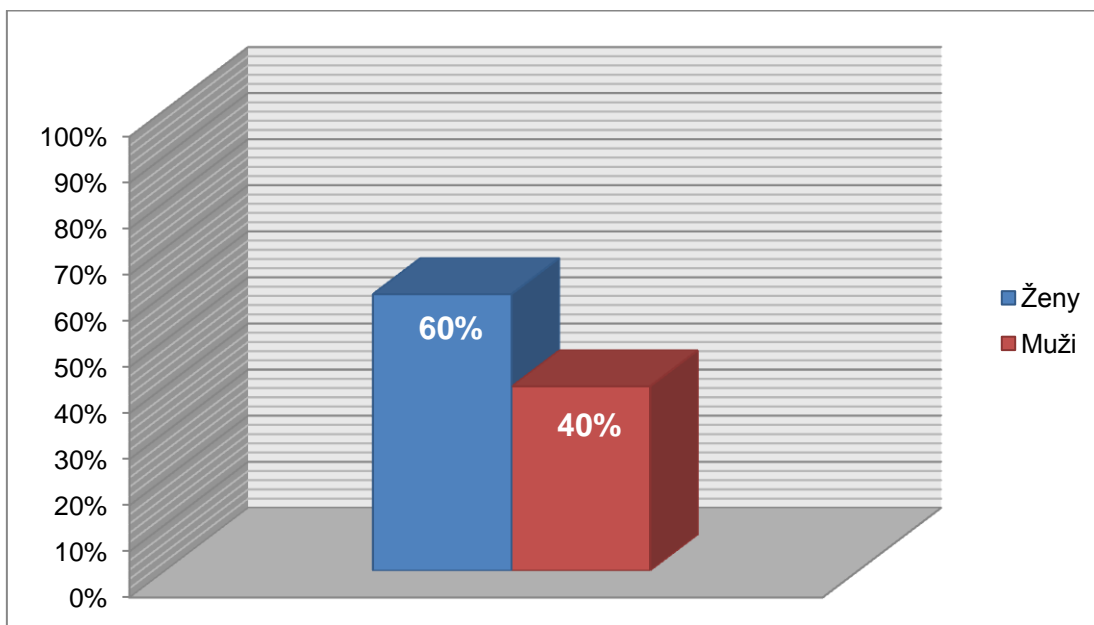
Tabulka č. 1: Vyhodnocení celkové návratnosti – zdravotničtí záchranáři

	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Rozdáno dotazníků	190	100.00 %
Celková návratnost	116	61.05 %

Tabulka č. 2: Pohlaví respondentů

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Žena	70	60.35 %
Muž	46	39.65 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

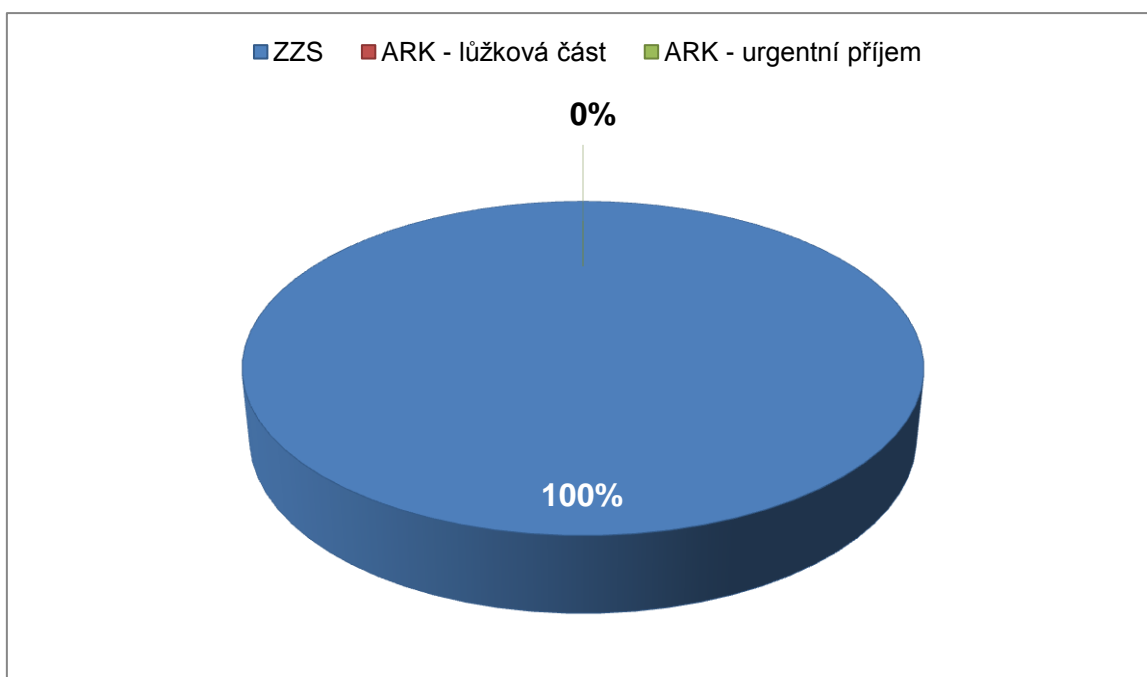

Z grafu č. 1 je patrné, že z dotazovaných 116 zdravotnických záchranářů je 70 žen, což činí 60% z celkového počtu respondentů. Dotazovaných mužů je 46, což je 40% z celkového počtu dotazovaných respondentů.

Tabulka č. 3: Oddělení/zdravotnické zařízení

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Zdravotnická záchranná služba	116	100.00 %
ARK – lůžková část	0	0.00 %
ARK – urgentní příjem	0	0.00 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 2: Oddělení/zdravotnické zařízení

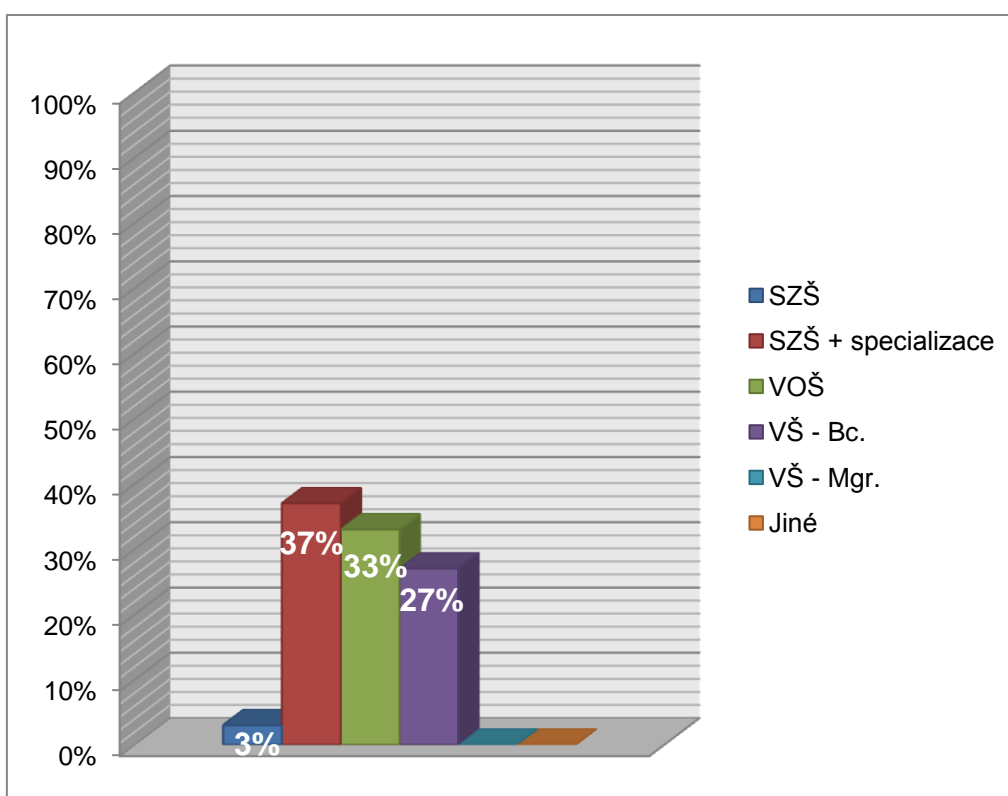
Z grafu č. 2 vyplývá, že 116 dotazovaných respondentů, čili 100%, jsou zaměstnanci Zdravotnické záchranné služby. Jak již bylo uvedeno, z důvodů nízkého personálního obsazení zdravotnických záchranářů ve FN Plzeň na ARK (oddělení urgentního příjmu a anesteziologicko-resuscitační oddělení), zde nebyl výzkum uskutečňován, protože by jeho výsledek neměl validní význam.

Tabulka č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
SZŠ	3	2.59 %
SZŠ + specializace	43	37.07 %
VOŠ	39	33.62 %
VŠ – Bc.	31	26.72 %
VŠ – Mgr.	0	0.00 %
Jiné	0	0.00 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání – celkový počet

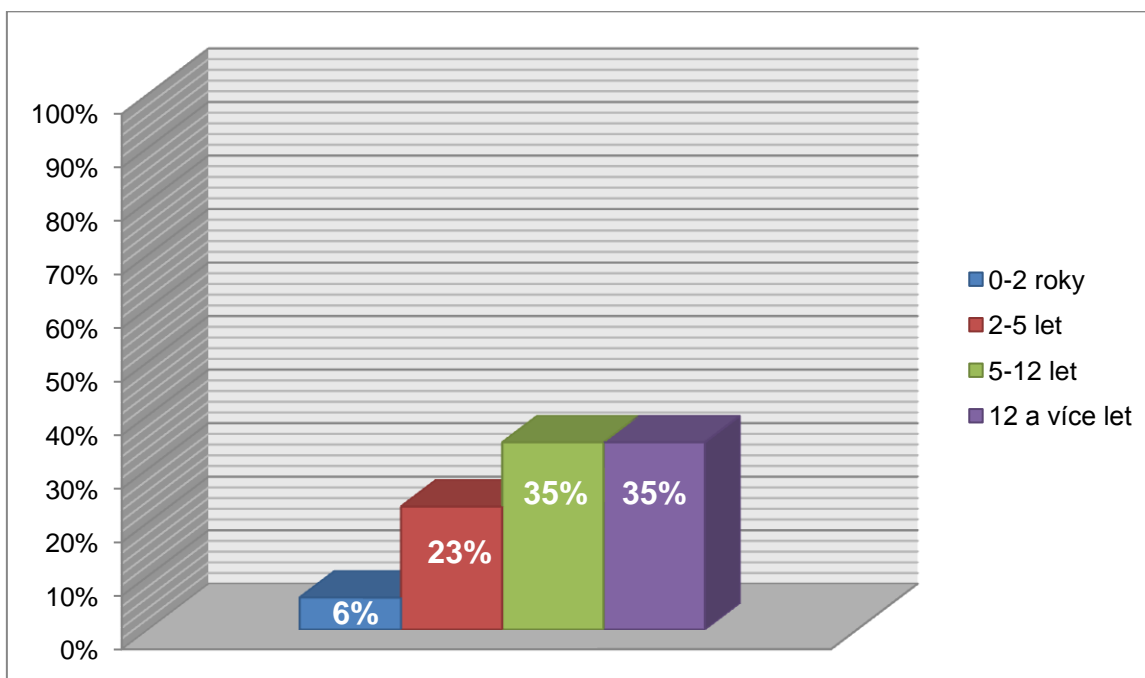

Z grafu č. 3 plyne, že z celkového počtu dotazovaných 116 respondentů, dosáhli 3 respondenti středního zdravotnického vzdělání (3%), 43 respondentů má střední zdravotnické vzdělání a postgraduální vzdělání (37%), vyššího odborného vzdělání dosáhlo 39 respondentů (33%) a bakalářského vzdělání dosahuje 31 respondentů (27%).

Tabulka č. 5: Délka praxe

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
0-2 roky	7	6.03 %
2-5 let	27	23.28 %
5-12 let	41	35.34 %
12 a více let	41	35.34 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 4: Délka praxe

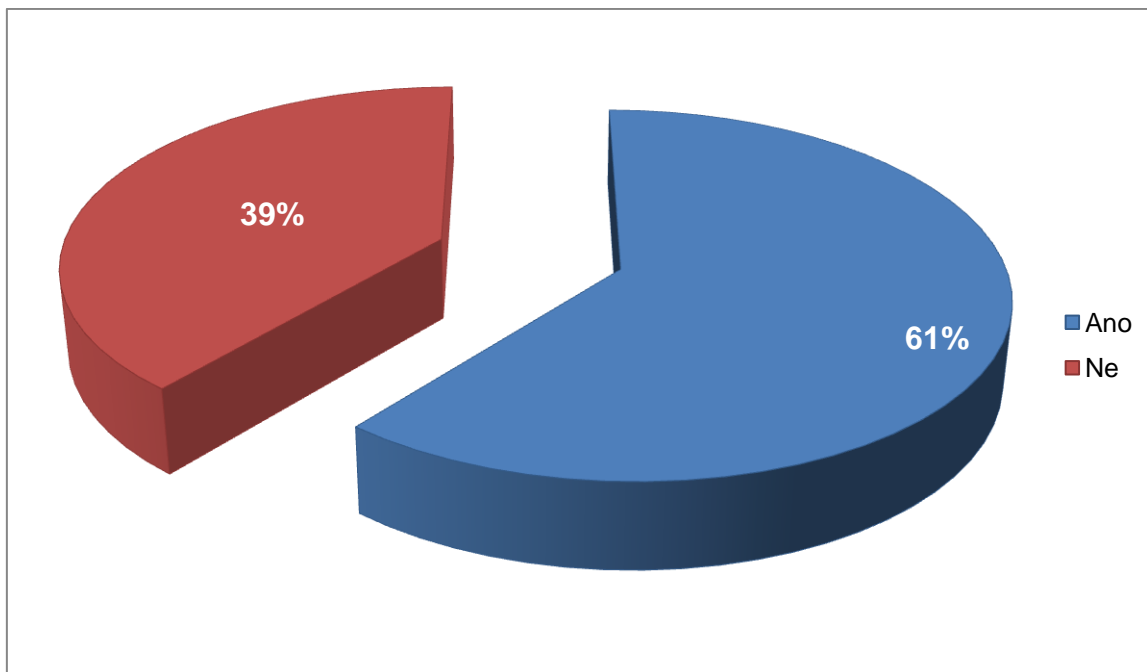

Z grafu č. 4 je patrné, že 7 (6%) respondentů má 0-2 roky praxe, 27 respondentů (23%) má 2-5 let praxe, 41 (35%) má 5-12 let a také 12 a více let praxe.

Tabulka č. 6: Zájem o celoživotní vzdělávání

Odovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Ano	71	61.21 %
Ne	45	38.79 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 5: Zájem o celoživotní vzdělávání

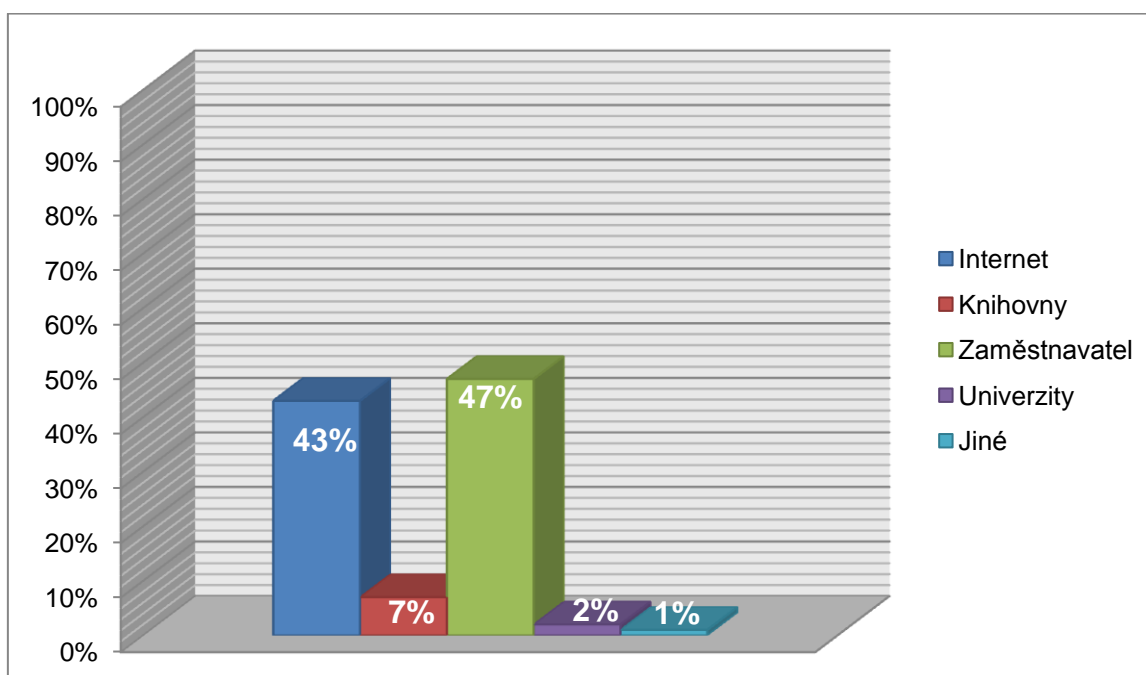

Z grafu č. 5 je vidno, že 71 respondentů (61%) má zájem se celoživotně vzdělávat a 45 respondentů (39%) zájem o celoživotní vzdělávání nemá.

Tabulka č. 7: Informace o celoživotním vzdělávání

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Internet	50	43.10 %
Knihovny	8	6.90 %
Zaměstnavatel (nástěnky)	55	47.41 %
Univerzity	2	1.72 %
Jiné	1	0.86 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 6: Informace o celoživotním vzdělávání

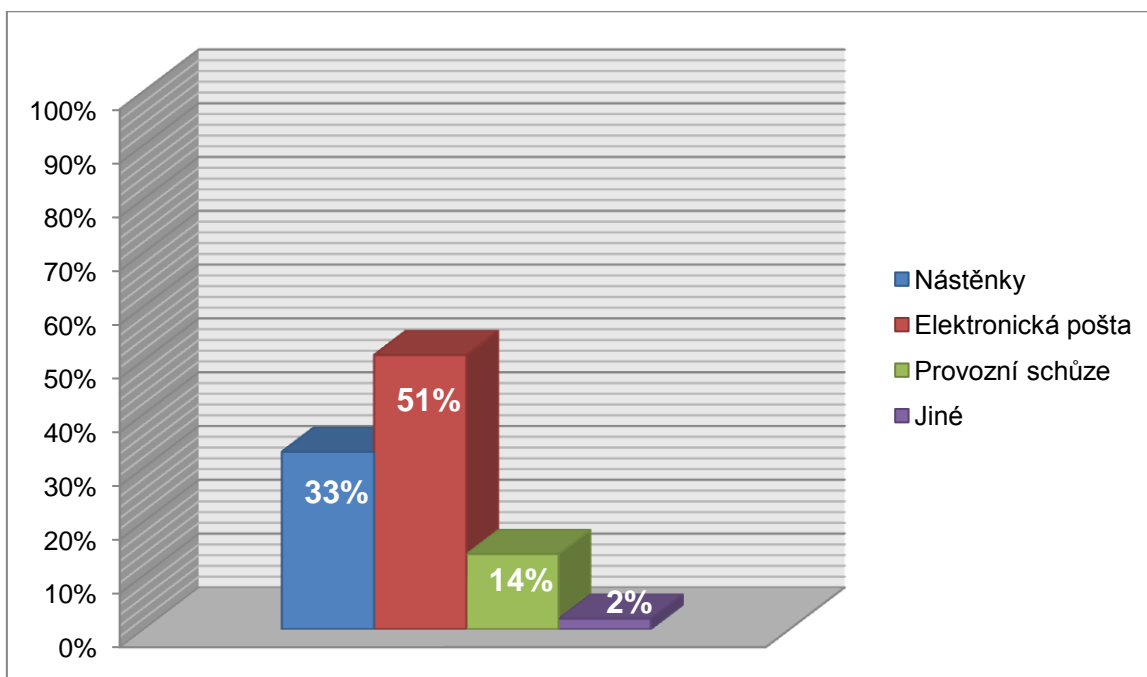
Z grafu č. 6 je patrné, že 50 respondentů (43%) získává informace o celoživotním vzdělávání z internetu, 8 respondentů (7%) z knihoven, 55 respondentů (47%) od svého zaměstnavatele, 2 respondenti (2%) od univerzit a 1 respondent (1%) jiným způsobem.

Respondent uvedl, že jako jiný způsob získávání informací o CŽV považuje specializační vzdělávání v oboru urgentní medicína.

Tabulka č. 8: Informace od zaměstnavatele

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Nástěnky	38	32.76 %
Elektronická pošta	59	50.86 %
Provozní schůze	17	14.66 %
Jiné	2	1.72 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 7: Informace od zaměstnavatele

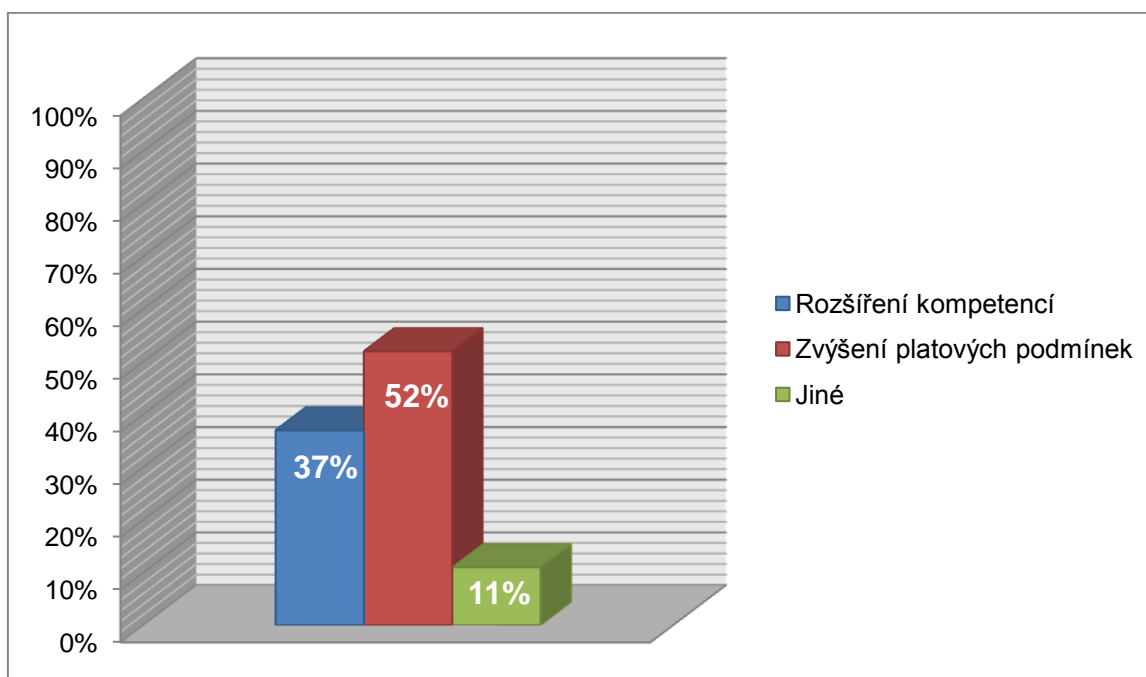
Z grafu č. 7 vyplývá, že 38 respondentů (33%) získává informace od svého zaměstnavatele formou nástěnek, 59 respondentů (51%) formou elektronické pošty, 17 respondentů (14%) v rámci provozní schůze a 2 respondenti (2%) jinou formou.

1 respondent (1%) uvedl, že jako jiný způsob získávání informací má od svého zaměstnavatele prostřednictvím Lektorských dnů a 1 respondent (1%) uvádí, že prostřednictvím Krajských seminářů.

Tabulka č. 9: Prostředky motivace k celoživotnímu vzdělávání

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Rozšíření kompetencí	43	37.07 %
Zvýšení platových podmínek	60	51.72 %
Jiné	13	11.21 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 8: Prostředky motivace k celoživotnímu vzdělávání

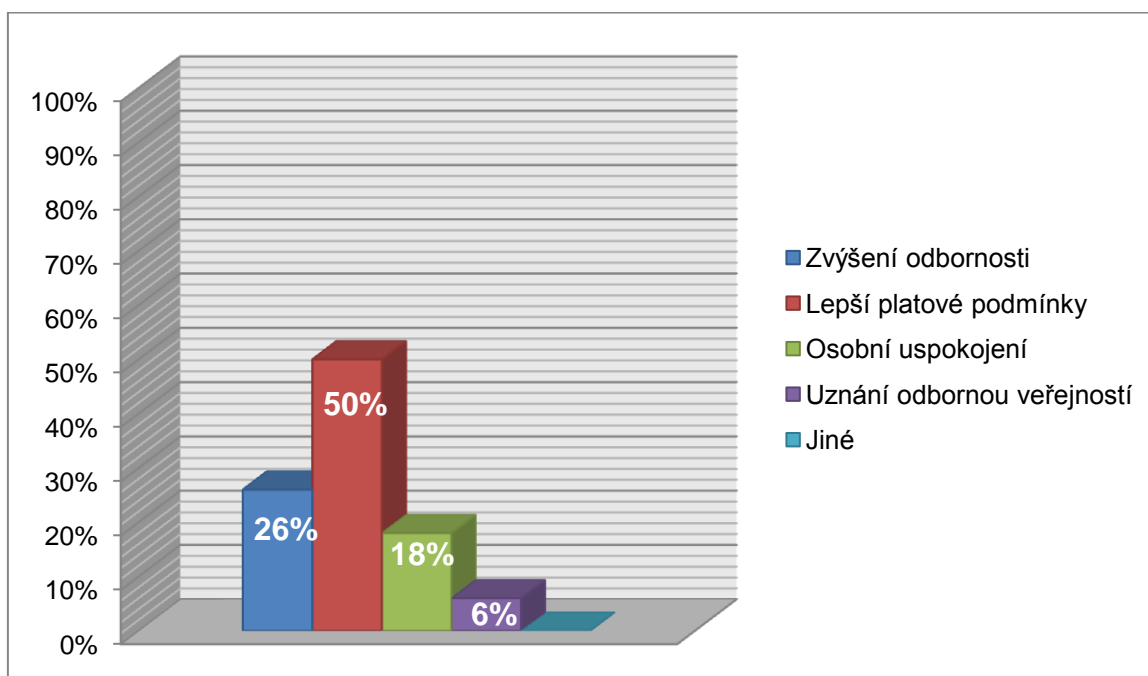
Z grafu č. 8 je patrné, že 43 respondentů (37%) je motivováno svým zaměstnavatelem možností rozšíření jejich kompetencí, 60 respondentů (52%) zvýšením platových podmínek a 13 respondentů (11%) jinými prostředky.

13 respondentů (11%) jako jiné prostředky motivace uvedlo, že prostředky motivace od zaměstnavatele nemá žádné.

Tabulka č. 10: Největší prostředek motivace k celoživotnímu vzdělávání

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Zvýšení odbornosti	37	25.52 %
Lepší platové podmínky	73	50.34 %
Osobní uspokojení	27	18.26 %
Uznání odbornou veřejností	8	5.52 %
Jiné	0	0
Celkem	145	100.00 %

Graf č. 9: Největší prostředek motivace k celoživotnímu vzdělávání

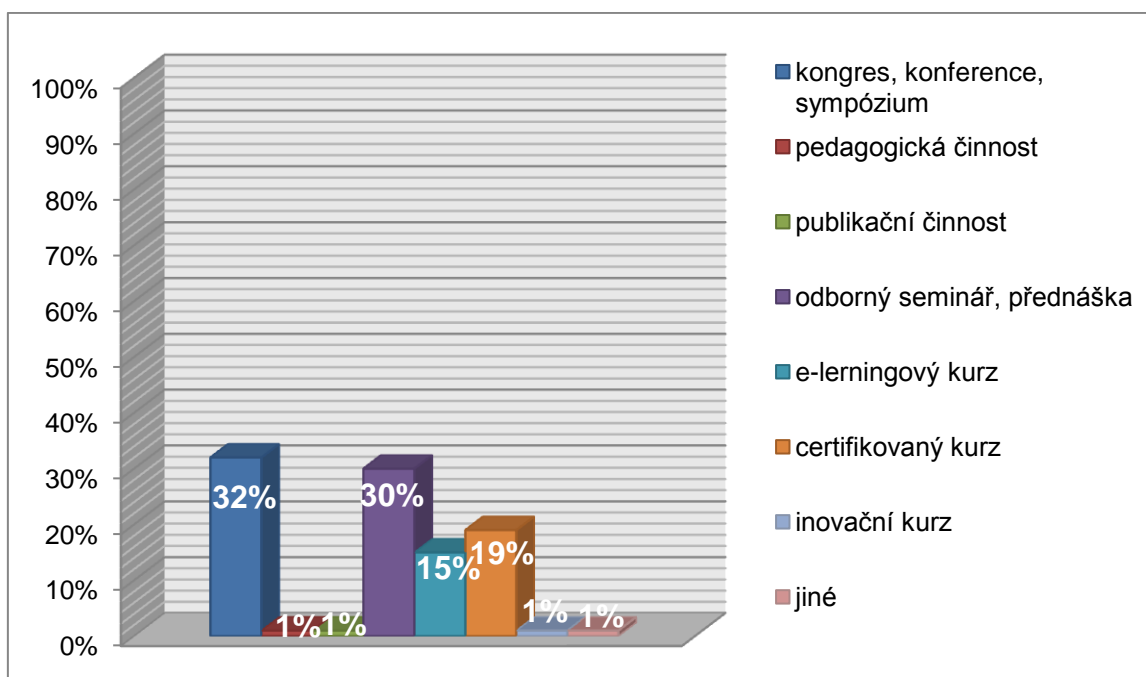

Z grafu č. 9 je patrné, že největším prostředkem motivace jsou lepší platové podmínky (celkem 73 responsí – 50%). Zvýšení odbornosti má 37 responsí (26%), osobní uspokojení 27 responsí (18%) a uznání mezi odbornou veřejností 8 responsí (6%). Jiné možnosti jako největší prostředek motivace neuvedl žádný respondent. V tomto dotaze měli respondenti možnost označit více možností.

Tabulka č. 11: Nejvíce vyhovující forma celoživotního vzdělávání

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Kongres, konference, sympozium	37	31.90 %
Pedagogická činnost	1	0.86 %
Publikační činnost	1	0.86 %
Odborný seminář	35	30.17 %
E-lerningový kurz	18	15.52 %
Certifikovaný kurz	22	18.97 %
Inovační kurz	1	0.86 %
Jiné	1	0.86 %
Celkem	116	100.00 %

Graf č. 10: Nejvíce vyhovující forma celoživotního vzdělávání

Z grafu č. 10 je vidno, že jako nejvíce vyhovující formu celoživotního vzdělávání zvolilo 37 respondentů (32%) odborný kongres, konferenci a sympóziium, 1 respondent (1%) pedagogickou činnost, 1 respondent (1%) publikační činnost. Odborný seminář označilo 35 respondentů (30%), e-lerningový kurz 18 respondentů (15%), certifikovaný kurz 22 respondentů (19%) a inovační kurz 1 respondent (1%). Jinou, nejvíce vyhovující formu celoživotního vzdělávání označil 1 respondent (1%), specializační vzdělávání.

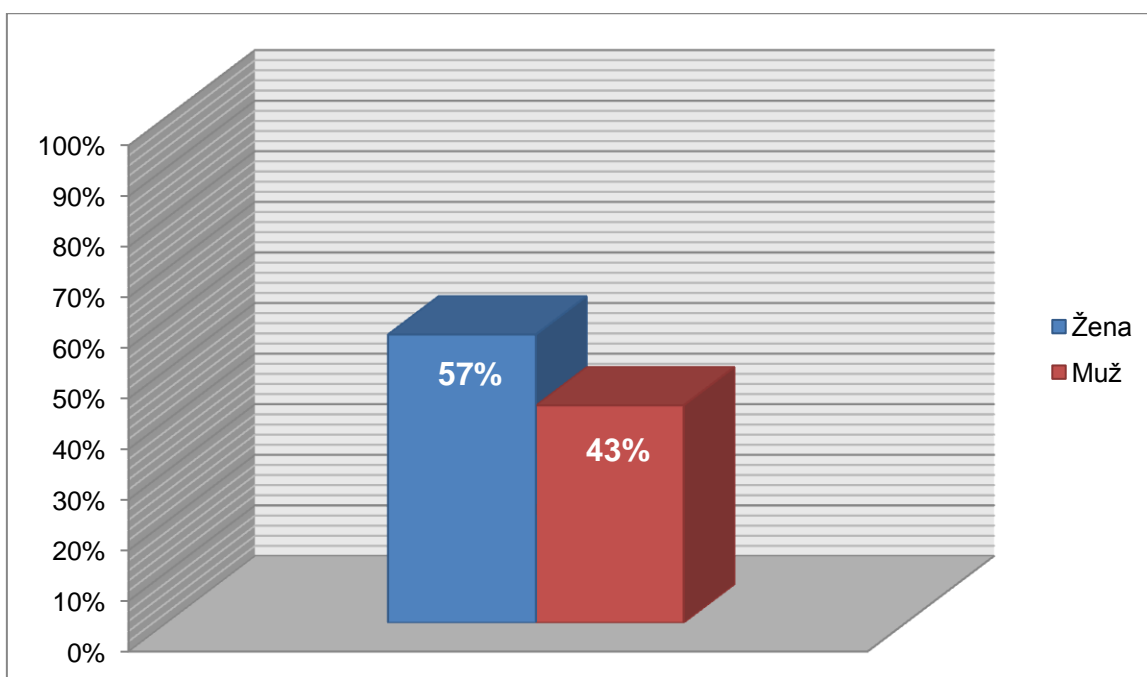

8.2 Vyhodnocení části – studenti

Tabulka č. 12: Pohlaví respondentů

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Žena	57	57.00 %
Muž	43	43.00 %
Celkem	100	100.00 %

Graf č. 11: Pohlaví respondentů

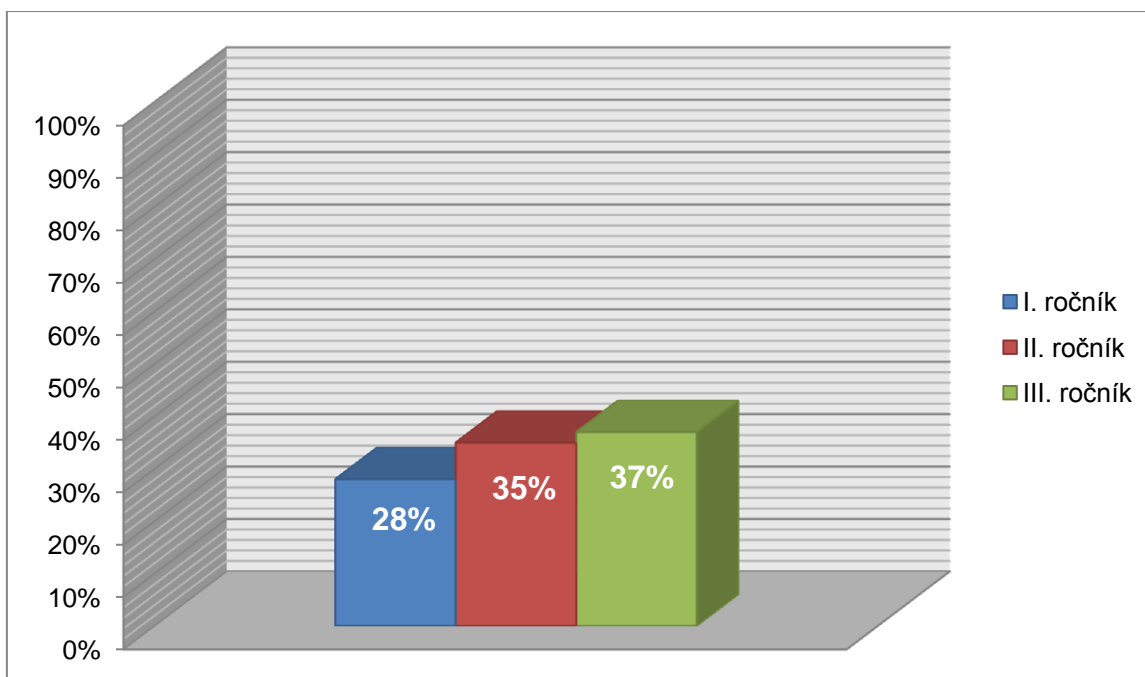

Z grafu č. 11 je patrné, že 57 respondentů (57%) jsou ženy a 43 respondentů (43%) jsou muži.

Tabulka č. 13: Ročník studia respondentů

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
I. ročník	28	28.00 %
II. ročník	35	35.00 %
III. ročník	37	37.00 %
Celkem	100	100.00 %

Graf č. 12: Ročník studia respondentů

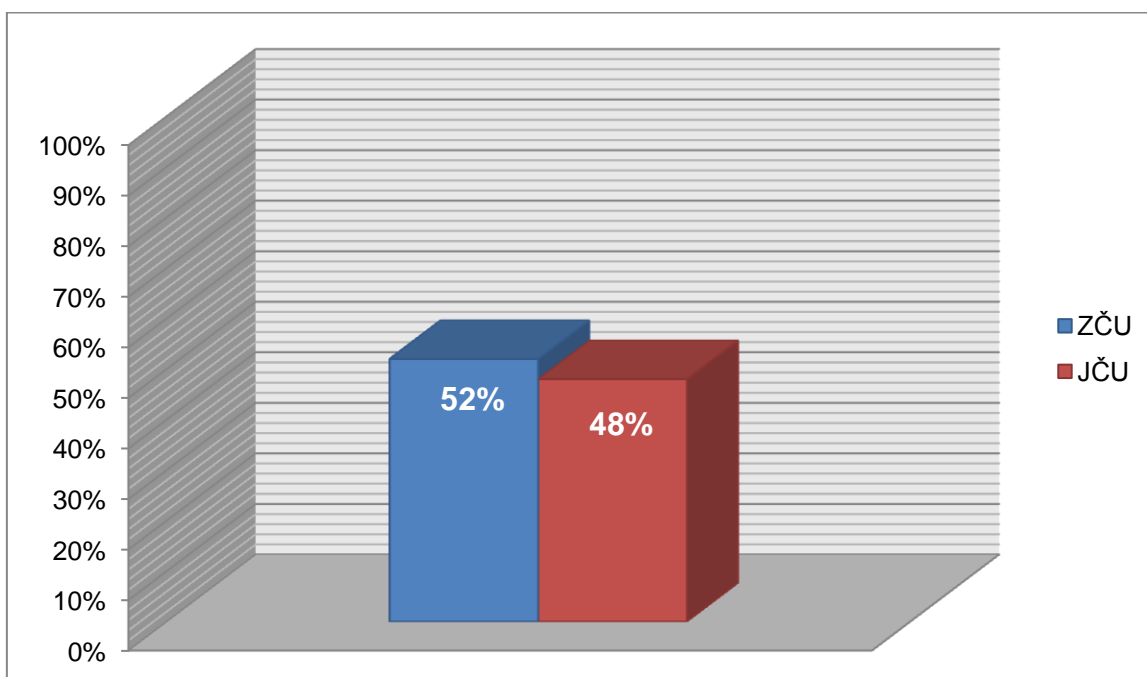

Dle grafu č. 12 je patrné, že 28 respondentů (28%) je v I. ročníku studia, 35 respondentů (35%) je ve II. ročníku studia a 37 respondentů (37%) je ve III. ročníku studia.

Tabulka č. 14: Instituce, kterou respondenti navštěvují

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
ZČU v Plzni	52	52.00 %
JČU v Českých Budějovicích	48	48.00 %
Celkem	100	100.00 %

Graf č. 13: Instituce, kterou respondenti navštěvují

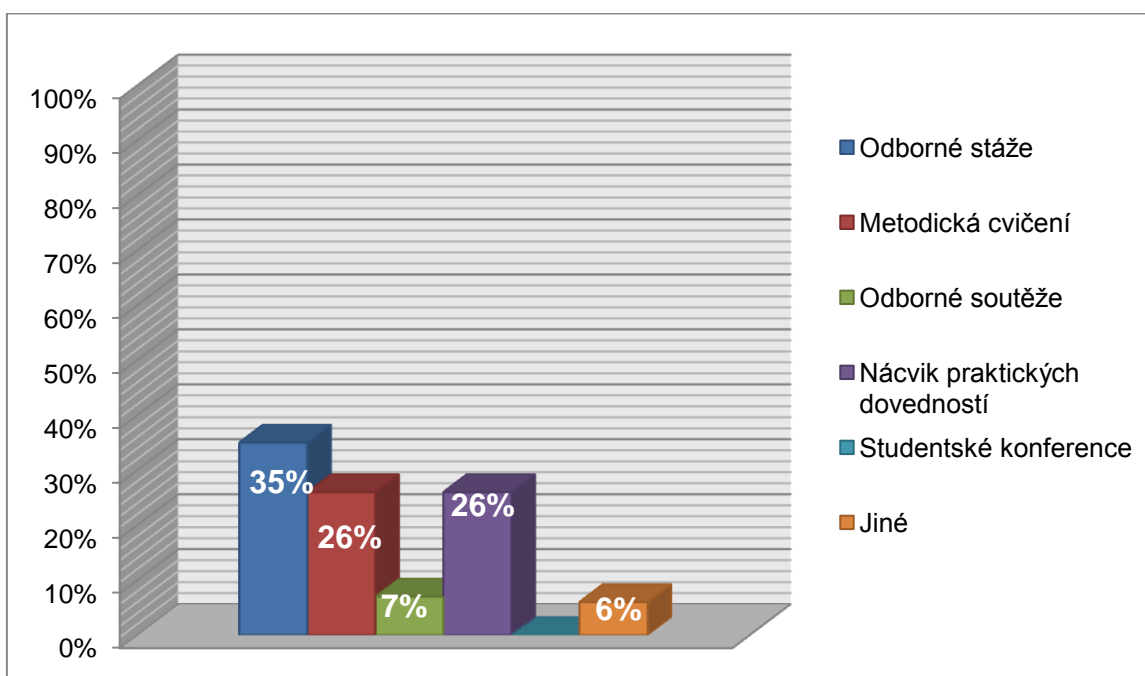

Z grafu č. 13 plyne, že 52 respondentů (52%) navštěvuje ZČU v Plzni a 48 respondentů (48%) JČU v Českých Budějovicích.

Tabulka č. 15: Největší přínos ve výuce

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Odborné stáže	35	35.00 %
Metodická cvičení	26	26.00 %
Odborné soutěže	7	7.00 %
Nácvik praktických dovedností	26	26.00 %
Studentské konference	0	0.00 %
Jiné	6	6.00 %
Celkem	100	100.00 %

Graf č. 14: Největší přínos ve výuce

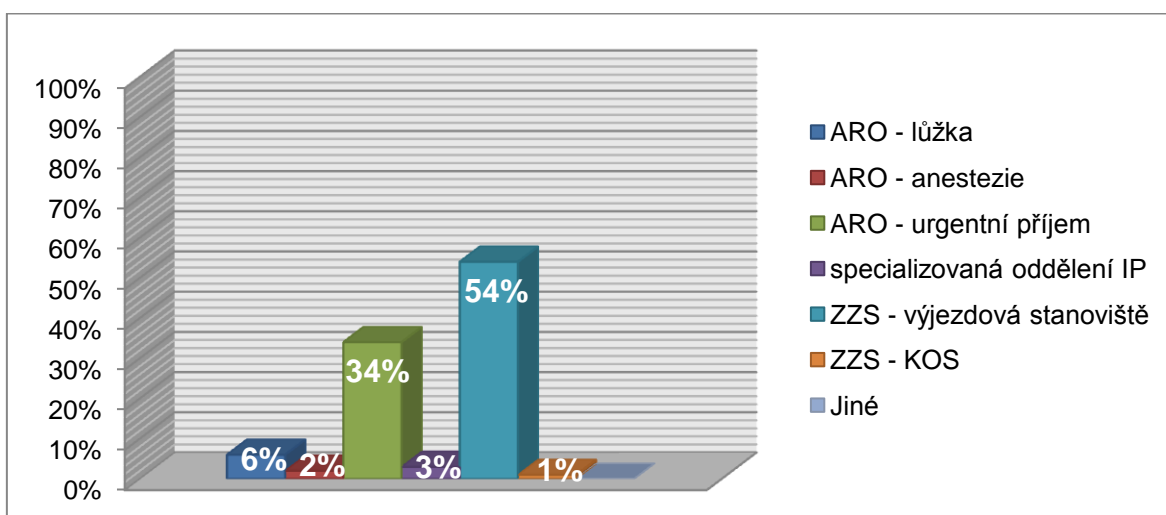
Z grafu č. 14 je patrné, že jsou největším přínosem ve výuce v rámci studijního programu Zdravotnický záchranář pro 35 respondentů (35%) odborné stáže, pro 26 respondentů (26%) metodická cvičení, pro 7 respondentů (7%) odborné soutěže, pro 26 respondentů (26%) nácvik praktických dovedností a pro 6 respondentů (6%) jiné přínosy. Možnost studentské konference neoznačil žádný respondent.

Jako jiný, největší přínos pro výuku uvedli 3 respondenti (3%) odbornou praxi obecně, 1 respondent (1%) odbornou praxi na ZZS a 2 respondenti (2%) kurzy v rámci JČU.

Tabulka č. 16: Oddělení/zdravotnické zařízení s nejvyšší hodinovou dotací odborné praxe

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
ARO – lůžka	6	6.00 %
ARO – anestezie	2	2.00 %
ARO – urgentní příjem	34	34.00 %
Specializovaná oddělení IP	3	3.00 %
ZZS – výjezdová stanoviště	54	54.00 %
ZZS – krajské operační středisko	1	1.00 %
Jiné	0	0.00 %
Celkem	100	100.00 %

Graf č. 15: Oddělení/zdravotnické zařízení s nejvyšší hodinovou dotací odborné praxe

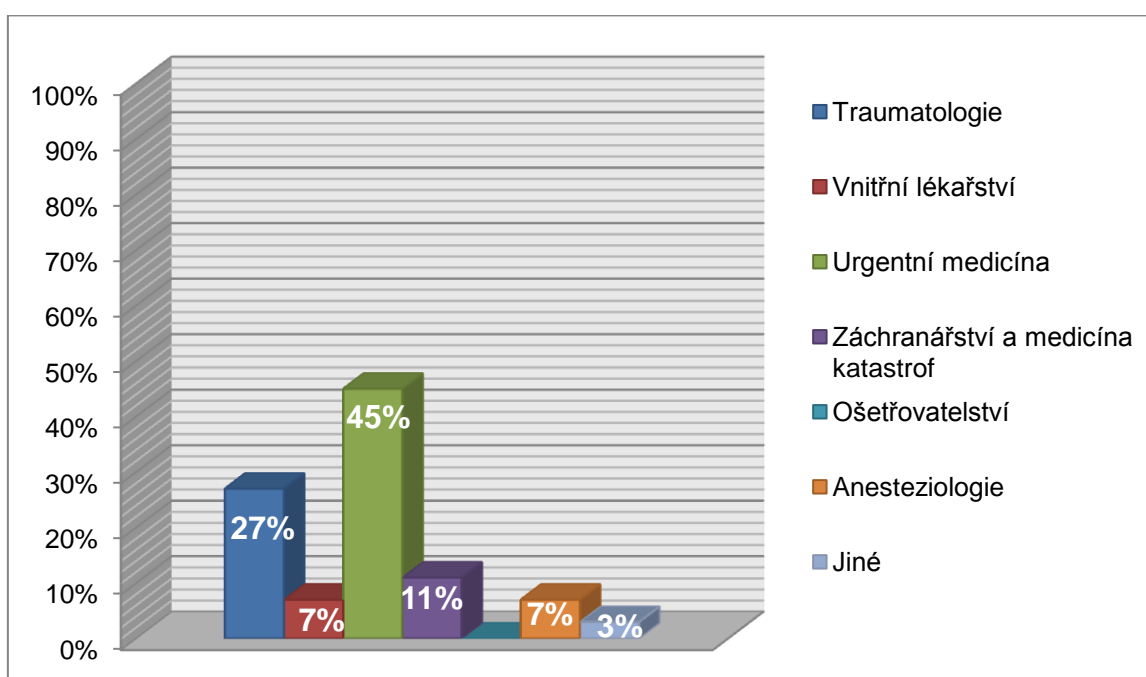

Z grafu č. 16 vyplývá, že oddělení/zdravotnické zařízení s nejvyšší hodinovou dotací odborné praxe v rámci studijního programu Zdravotnický záchranář by podle 6 respondentů (6%) mělo být ARO – lůžková část, podle 2 respondentů (2%) ARO – anestezie, podle 34 respondentů (34%) ARO – urgentní příjem, dle 3 respondentů (3%) specializovaná oddělení intenzivní péče, podle 54 (54%) respondentů ZZS – výjezdová stanoviště a podle 1 respondenta (1%) ZZS – KOS. Možnost jiného oddělení/zdravotnického zařízení neuvedl žádný respondent.

Tabulka č. 17: Nejvíce obsáhlý předmět teoretické výuky

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Traumatologie	27	27.00 %
Vnitřní lékařství	7	7.00 %
Urgentní medicína	45	45.00 %
Záchranářství a medicína katastrof	11	11.00 %
Ošetřovatelství	0	0.00 %
Anesteziologie	7	7.00 %
Jiné	3	3.00 %
Celkem	100	100.00 %

Graf č. 16: Nejvíce obsáhlý předmět teoretické výuky

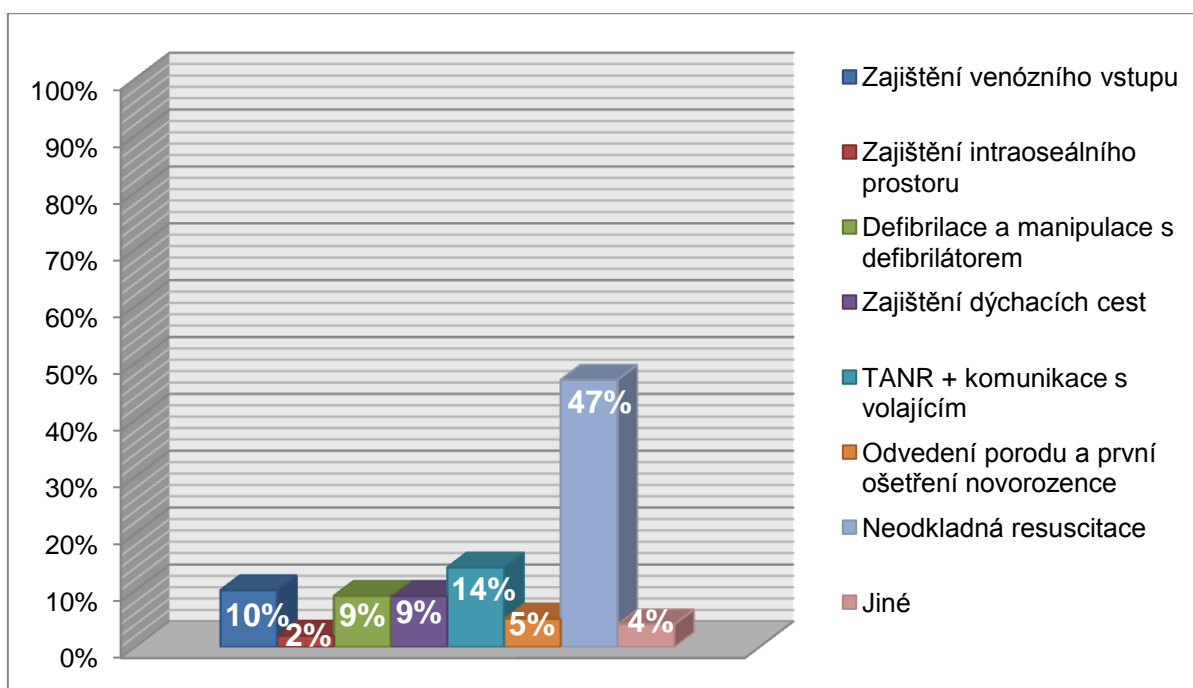
Z grafu č. 17 je patrné, že 27 respondentů (27%) je pro rozšíření předmětu traumatologie, 7 respondentů (7%) je pro rozšíření předmětu vnitřní lékařství, 45 respondentů (45%) je pro rozšíření předmětu urgentní medicína, 11 respondentů (11%) je pro rozšíření předmětu záchranářství a medicína katastrof, 7 respondentů (7%) pro rozšíření předmětu anesteziologie a 3 respondenti (3%) pro rozšíření jiných předmětů. Nikdo z respondentů neoznačil předmět ošetřovatelství.

Z jiných možností uvedl 1 respondent (1%) Kurz řízení sanitek, 1 respondent (1%) Anatomii a 1 respondent (1%) uvedl praktické dovednosti.

Tabulka č. 18: Nejdůležitější odborný výkon pro praktikování

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Zajištění venózního vstupu	10	10.00 %
Zajištění intraoseálního prostoru	2	2.00 %
Defibrilace a manipulace s defibrilátorem	9	9.00 %
Zajištění dýchacích cest	9	9.00 %
TANR + komunikace s volajícím	14	14.00 %
Odvedení porodu a první ošetření novorozence	5	5.00 %
Neodkladná resuscitace	47	47.00 %
Jiné	4	4.00 %
Celkem	100	100.00 %

Graf č. 17: Nejdůležitější odborný výkon pro praktikování

Z grafu č. 17 plyne, že výkon, který by měl být nejvíce praktikován ve výuce v rámci studijního programu Zdravotnický záchranář je pro 10 respondentů (10%) zajištění venózního vstupu, pro 2 respondenty (2%) zajištění intraoseálního prostoru, pro 9 respondentů (9%) defibrilace a manipulace s defibrilátorem, pro 9

respondentů (9%) zajištění dýchacích cest, pro 14 respondentů (14%) TANR + komunikace s volajícím, pro 5 respondentů (5%) odvedení porodu a první ošetření novorozence a pro 47 respondentů (47%) neodkladná resuscitace. Jiné odborné výkony označili 4 respondenti (4%).

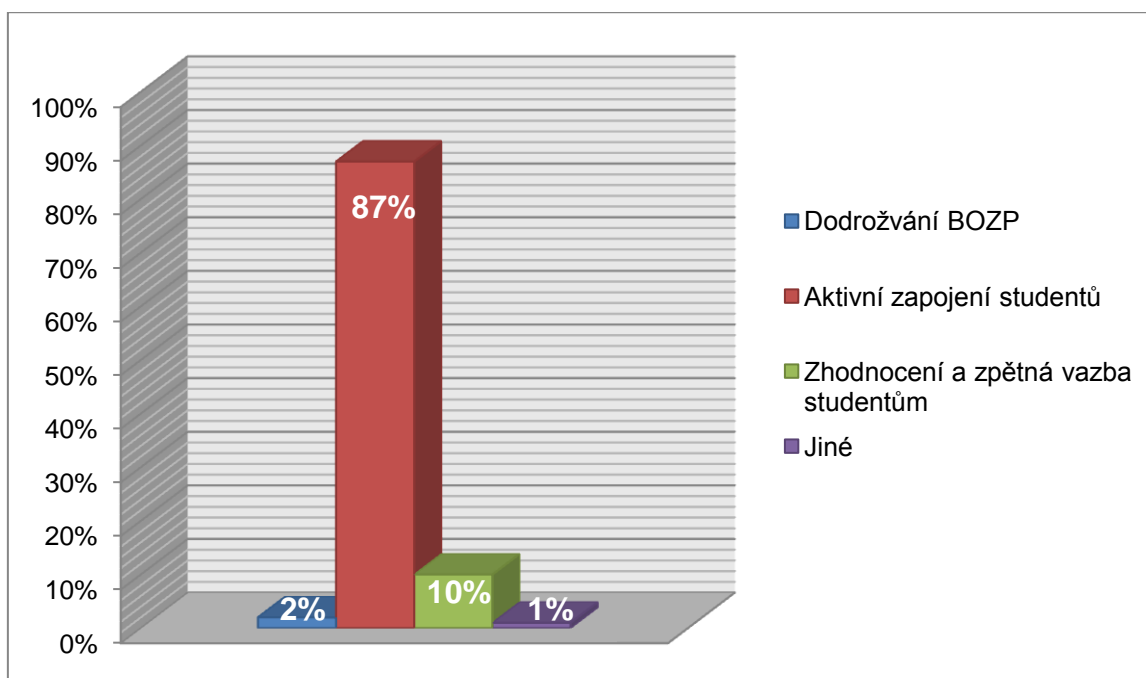
Z jiných možností uvedli 3 respondenti (3%) odpověď všechny uvedené postupy a 1 respondent (1%) praktický postup ABCD.

Tabulka č. 19: Aktivita ze strany mentora při praktické výuce

Odpovědi	Absolutní četnost (n)	Relativní četnost (%)
Dodržování BOZP	2	2.00 %
Aktivní zapojení studentů k praktickým výkonům, vč. akutních stavů	87	87.00 %
Celkové zhodnocení úrovně znalostí a praktických dovedností studenta v průběhu a po ukončení odborné stáže	10	10.00 %
Jiné	1	1.00 %
Celkem	100	100.00 %

Graf č. 18: Aktivita ze strany mentora při praktické výuce

Z grafu č. 18 vyplívá, že 2 respondenti (2%) označili možnost dodržování BOZP jako největší pozornost ze strany mentora při praktické výuce studentů. 87 respondentů (87%) je názoru, že by se mělo nejvíce pozornosti ze strany mentora věnovat při aktivním zapojení studentů do ošetrovatelského procesu, včetně akutních stavů. Možnost celkového zhodnocení studenta v průběhu a po ukončení praktické výuky označilo 10 respondentů (10%). Jinou možnost označil 1 respondent (1%) a uvedl odpověď 'spravedlivé hodnocení studenta'.

DISKUZE

Cílem bakalářské práce bylo zjistit postoj zdravotnických záchranářů k celoživotnímu vzdělávání ve svém oboru v Plzeňském kraji. Dalším cílem bylo zjistit, jak studenti bakalářských studijních oborů Zdravotnický záchranář hodnotí vzdělávací studijní program Zdravotnický záchranář v Plzeňském a Jihočeském kraji. Metodou výzkumu bylo dotazníkové šetření u obou vzorků respondentů. U zdravotnických záchranářů jsme využili tištěnou formu dotazníku, s 10 otázkami. Rozdáno bylo 190 dotazníků a celková návratnost byla 116 dotazníků (61%). Dotazníky byly rozdány na všechny výjezdová stanoviště v Plzeňském kraji. U druhého vzorku respondentů bylo využito elektronického dotazníkového šetření, pomocí webu www.surveymonkey.com. Do dotazníkového šetření se zapojilo celkem 100 studentů ze ZČU v Plzni (52%) a JČU v Českých Budějovicích (48%).

Postoj zdravotnických záchranářů k celoživotnímu vzdělávání můžeme hodnotit celkově jako kladný. Celkem 61% zdravotnických záchranářů má zájem o celoživotní vzdělávání ve svém oboru. Největší motivací k uskutečnění celoživotního vzdělávání je pro zdravotnické záchranáře získání lepších platových podmínek. Relativně uspokojivé jsou i výsledky, že pro 26% zdravotnických záchranářů je motivací zvýšení odbornosti a pro 18% osobní uspokojení. Jako formu celoživotního vzdělávání zdravotničtí záchranáři volí převážně odborné kongresy, konference a sympózia (32%) a také odborné semináře (30 %). Dokladem je pravděpodobně fakt, že Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje velmi často pořádá právě odborné kongresy, konference, sympozia a také semináře.

Hodnocení studentů bakalářských studijních oborů Zdravotnický záchranář hodnotím celkově negativně. Jako nejvíce alarmující výsledek výzkumu hodnotím vyjádření studentů k aktivitě mentora klinické praxe při zapojování do ošetrovatelského procesu. Studenti podle výsledků výzkumu nejsou aktivně zapojováni do ošetrovatelského procesu, včetně akutních stavů. Tuto možnost označilo celkem 87% respondentů.

Dotazníkovým šetřením došlo k výsledkům, které potvrdily nebo nepotvrdily níže uvedené hypotézy.

H1: Domnívám se, že více než 55% zdravotnických záchranářů získává informace o celoživotním vzdělávání od svého zaměstnavatele.

Z grafu č. 6 vyplývá, že 55 zdravotnických záchranářů (47%) získává informace o celoživotním vzdělávání od svého zaměstnavatele, 50 (41%) prostřednictvím internetu.

Tato hypotéza se nepotvrdila.

H2: Domnívám se, že více než 50% zdravotnických záchranářů nejvíce motivuje k celoživotnímu vzdělávání zvýšení platových podmínek.

Z grafu č. 8 plyne, že 60 zdravotnických záchranářů (52%) odpovědělo, že je zaměstnavatel motivuje k celoživotnímu vzdělávání zlepšením platových podmínek.

Tato hypotéza se potvrdila.

H3: Předpokládám, že více než 70% studentů oboru zdravotnický záchranář by uvítalo aktivní zapojení do ošetrovatelského procesu při praktické výuce.

Z dotazníkového šetření je patrné, že 87 studentů oboru zdravotnický záchranář (87%) by uvítalo aktivní zapojování do ošetrovatelského procesu z pohledu mentora.

Tato hypotéza se potvrdila.

H4: Předpokládám, že více jak 55% studentů oboru zdravotnický záchranář by uvítalo více hodin odborné praxe v rámci PNP než v rámci NNP.

Výzkum u studentů dokazuje, že 54 respondentů (54%) by uvítalo více hodin odborné praxe v rámci ZZS – výjezdových stanovišť a 1 respondent (1%) by uvítal více hodin odborné praxe v rámci ZZS – KOS.

Tato hypotéza se potvrdila.

ZÁVĚR

V České republice není dostupná publikace, která by podávala komplexní informace o celoživotním vzdělávání, možnostech specializačního vzdělávání a studijních oborech Zdravotnický záchranář.

Zjistili jsme, že zdravotničtí záchranáři jsou motivováni k celoživotnímu vzdělávání ve svém oboru v Plzeňském kraji dostatečně. K realizaci celoživotního vzdělávání však zdravotničtí záchranáři potřebují určité prostředky. Z výsledků výzkumu je patrné, že zaměstnavatelé motivují zdravotnické záchranáře k celoživotnímu vzdělávání přijatelným způsobem. Většinou uplatňují finanční prostředky, v některých případech také možnost rozšíření jejich kompetencí. Nejčastější formu celoživotního vzdělávání volí zdravotničtí záchranáři odborný kongres, konferenci či sympozium a také odborné semináře. V nemalé míře zvolí také certifikované nebo e-learningové kurzy. Celkově hodnotím postoj zdravotnických záchranářů k celoživotnímu vzdělávání v Plzeňském kraji ve svém oboru jako kladný.

Výzkum u studentů bakalářských studijních oborů Zdravotnický záchranář v Plzeňském i Jihočeském kraji ukazuje relativně negativní výsledky. Studenti hodnotí nejvíce pozitivně jako přínos pro výuku odborné stáže, metodická a praktická cvičení. Studenti by také uvítali nejvíce hodin odborné praxe v rámci přednemocniční neodkladné péče, převážně na pracovištích zdravotnické záchranné služby, výjezdových stanovištích. Teoretická výuka by dle studentů mělo být rozšířena nejvíce o předměty urgentní medicína a také traumatologie. Neodkladnou resuscitaci považují studenti jako nejdůležitější výkon, který by měl být v rámci praktické výuky nejvíce praktikován. Za neuspokojivé vyjádření studentů považujeme, že by mentor klinické praxe měl dbát nejvíce pozornosti při praktické výuce, zejména aktivitě studentů a jejich zapojení do ošetrovatelského procesu.

Bakalářská práce poskytuje výsledky, které mohou být motivujícím prvkem pro zaměstnavatele zdravotnických záchranářů a také pro pedagogy studentů studijních oborů zdravotnický záchranář. Jako výstup pro praxi jsme vytvořili plakát formátu A2 a A3, který podává přehled o možnostech vzdělávání zdravotnických záchranářů v České republice (viz příloha č. 3).

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

1. Česká republika. Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). In: *96/2004*. 2004, 30/2004, 1452. ISSN 859144903001404.
2. Česká republika. Zákon č. 105/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *105/2011*. 2011, 40/2011, 1053. ISSN 1211-1244.
3. Česká republika. Vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. In: *39/2005*. 2005, 8/2005, 189. ISSN 1211-1244.
4. Česká republika. Vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *55/2011*. 2011, 20/2011, 482. ISSN 1211-1244.
5. Česká republika. Nařízení vlády č. 31/2010 Sb., o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí. In: *31/2010*. 2010, 10/2010, 338.
6. Česká republika. Vyhláška č. 4/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 321/2008 Sb. In: *4/2010*. 2010, 1/2010, 11.
7. Kolektiv autorů: *Emergency Nursing made Incredibly Easy!*. 1. vydání, USA: Lippincott Williams & Wilkins, 2006. 544 s. ISBN 978-1-58255-464-8.
8. Česká republika. Vyhláška č. 129/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k

- získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. In: *129/2010*. 2010, 46/2010, 1695.
9. PFEFFEROVÁ, E., PISTULKOVÁ, A., REICHERTOVÁ, S. Nové možnosti ve výuce zdravotnických záchranářů. *Sestra*, 2013, roč. 23, č. 3, s. 18-19. ISSN: 1210-0404.
  10. RYCHLÁ ZDRAVOTNICKÁ POMOC. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Rychl%C3%A1_zdravotnick%C3%A1_pomoc
  11. DVOŘÁČEK, David. HISTORIE ZDRAVOTNICKÉ ZÁCHRANNÉ SLUŽBY V ČR. In: *KLUB HISTORIE ČERVENÉHO KŘÍŽE* [online]. 2009 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://klubhistorieck.wgz.cz/rubriky/obcanske-sdruzeni-klubu-historie/z-historie-zachranarstvi/historie-zdravotnicke-zachranne>
  12. VZDĚLÁVACÍ PROGRAM SPECIALIZAČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V OBORU URGENTNÍ MEDICÍNA. In: *Komora záchranářů: Zdravotnických záchranných služeb České republiky* [online]. 2011 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://www.komorazachranaru.cz/download/AV1-Specializace_ZZ_pro_UM.pdf
  13. BRZONĚ, Ondřej. *Motivace a vzdělávání studentů u studijního oboru zdravotnický záchranář s pomocí metodických cvičení*. Plzeň, 2013. bakalářská práce (Bc.). ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. Fakulta zdravotnických studií
  14. VALEŠOVÁ, Monika et al. *Metodický pokyn k tvorbě kvalifikační práce*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2012, 54 s. ISBN 978-80-261-0156-7.
  15. ŠEBLOVÁ, Jana et al. *Urgentní medicína v klinické praxi lékaře*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 400 s. + 16 s. barevné přílohy. ISBN 978-802-4744-346.
  16. VAVROVÁ, Lenka. *Záchranáři - vyjímečné osoby*. In: <http://lenka-vavrova.blog.cz/> [online]. 2008 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://lenka-vavrova.blog.cz/0807/jean-dominique-larrey>
  17. STAŇKOVÁ, Ivana. Před 245 lety se narodil zakladatel akutní medicíny. [online]. 2011, roč. 2011, č. 15 [cit. 2014-03-19]. DOI: 1214-7664. Dostupné

- z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/mlada-fronta-zdravotnicke-noviny-zdn/pred-245-lety-se-narodil-zakladatel-akutni-mediciny-460890>
18. KÖNIGSMARKOVÁ, Anna. Praha má pravděpodobně nejstarší záchrannou službu na světě. Slaví 155 výročí. *Metropolitní deník* [online]. 2012 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/regina/denik/zprava/praha-ma-pravdepodobne-nejstarsi-zachrannou-sluzbu-na-svete-slavi-155-vyroci--1109511>
  19. PAGE, James O. *The Paramedics: An Illustrated History of Paramedics in Their First Decade in the U.S.A.* USA: Backdraft Publications, 1979, 179 s. ISBN 978-0-936174-00-6; 0-936174-00-5
  20. HRUŠKA, Jan. POROVNÁNÍ OBORŮ: Zdravotnický záchranář. [online]. 2012 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/porovnani-oboru-zdravotnicky-zachranar>
  21. Zdravotnický záchranář. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Zdravotnick%C3%BD_z%C3%A1chran%C3%A1%C5%99
  22. Studijní obor: Zdravotnický záchranář (5345R021). [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: http://www.fzs.zcu.cz/kaz/Studijni_obory/ZDZ/
  23. NÁRODNÍ CENTRUM JE POVĚŘENOU ORGANIZACÍ MZ ČR. *Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů* [online]. 2012 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.nconzo.cz/web/guest/nconzo>
  24. PŘEDSTAVUJEME VÁM: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně. *Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.nconzo.cz/web/guest/123>
  25. STRUČNÁ HISTORIE A VÝVOJ CENTRA V DATECH. *Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.nconzo.cz/web/guest/125>
  26. ÚSEK PEDAGOGICKÝ. *Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů* [online]. 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.nconzo.cz/web/guest/nconzo/structure/education>

27. KATEDRA ANESTEZIOLOGIE, RESUSCITACE, INTENZIVNÍ A PERIOPERAČNÍ PÉČE. *Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů* [online]. 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.nconzo.cz/web/guest/aripp>
28. O NÁS. KOMORA ZÁCHRANÁŘŮ: ZDRAVOTNICKÝCH ZÁCHRANNÝCH SLUŽEB ČESKÉ REPUBLIKY [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.komorazachranaru.cz/index.php?page=o-nas>
29. ČESKÁ RESUSCITAČNÍ RADA. *Česká resuscitační rada: Czech Resuscitation Council* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://www.resuscitace.cz/?page_id=2
30. Československá socialistická republika. Vyhláška č. 77/1981 Sb., o zdravotnických pracovnících a jiných odborných pracovnících ve zdravotnictví. In: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=77&r=1981>. 1981, 19.
31. Česká republika. Vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků. In: *Sbírky zákonů*. 2004, 139/2004.
32. Česká republika. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In: *Sbírka zákonů*. 2011, 131
33. CMOREJ, Patrik Christian. Nová vyhláška uvolní záchranářům ruce. *Sestra* [online]. 2011, 07-08 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/nova-vyhlaska-uvolni-zachranarum-ruce-460953>
34. Česká republika. Zákon č. 372/2011, o zdravotních službách a jejich poskytování. In: *Sbírka zákonů*. 2011, 131.

SEZNAM ZKRATEK

ARO	anesteziologicko-resuscitační oddělení
ARK	anesteziologicko-resuscitační klinika
JIP	jednotka intenzivní péče
KOS	krajské operační středisko
BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ZZS	zdravotnická záchranná služba
CŽV	celoživotní vzdělávání
IP	intenzivní péče
ZČU	Západočeská univerzita
JČU	Jihočeská univerzita
PNP	přednemocniční neodkladná péče
NNP	nemocniční neodkladná péče
TANR	telefonicky asistovaná neodkladná resuscitace
FN	fakultní nemocnice
EU	Evropská unie
NCONZO	Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů
NLZP	nelékařský zdravotnický pracovník, nelékařská zdravotnická profese
ČR	Česká republika
KAZ	Katedra záchránářství a technických oborů
LZS	Letecká záchranná služba
FZS	Fakulta zdravotnických studií

ERC	European Resuscitation Council
ČLS JEP	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
ČRR	Česká resuscitační rada

SEZNAM TABULEK

Teoretická část

Tabulka č. 3.1.3: Údaje o zdravotnickém pracovníkovi v Národním registru zdravotnických pracovníkovi

Tabulka č. 5.1: Znalosti a dovednosti zdravotnického pracovníka způsobilého k výkonu povolání bez odborného dohledu

Tabulka č. 5.2: Přehled obsahu minima teoretické výuky u studijního programu Zdravotnický záchranář

Praktická část

Tabulka č. 1: Vyhodnocení celkové návratnosti – zdravotničtí záchranáři

Tabulka č. 2: Pohlaví respondentů

Tabulka č. 3: Oddělení/zdravotnické zařízení

Tabulka č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání

Tabulka č. 5: Délka praxe

Tabulka č. 6: Zájem o celoživotní vzdělávání

Tabulka č. 7: Informace o celoživotním vzdělávání

Tabulka č. 8: Informace od zaměstnavatele

Tabulka č. 9: Prostředky motivace k celoživotnímu vzdělávání

Tabulka č. 10: Největší prostředek motivace k celoživotnímu vzdělávání

Tabulka č. 11: Nejvíce vyhovující forma celoživotního vzdělávání

Tabulka č. 12: Pohlaví respondentů

Tabulka č. 13: Ročník studia respondentů

Tabulka č. 14: Instituce, kterou respondenti navštěvují

Tabulka č. 15: Největší přínos ve výuce

Tabulka č. 16: Oddělení/zdravotnické zařízení s nejvyšší hodinovou dotací odborné praxe

Tabulka č. 17: Nejvíce obsáhlý předmět teoretické výuky

Tabulka č. 18: Nejdůležitější odborný výkon pro praktikování

Tabulka č. 19: Aktivita ze strany mentora při praktické výuce

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Graf č. 2: Oddělení/zdravotnické zařízení

Graf č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání – celkový počet

Graf č. 4: Délka praxe

Graf č. 5: Zájem o celoživotní vzdělávání

Graf č. 6: Informace o celoživotním vzdělávání

Graf č. 7: Informace od zaměstnavatele

Graf č. 8: Prostředky motivace k celoživotnímu vzdělávání

Graf č. 9: Největší prostředek motivace k celoživotnímu vzdělávání

Graf č. 10: Nejvíce vyhovující forma celoživotního vzdělávání

Graf č. 11: Pohlaví respondentů

Graf č. 12: Ročník studia respondentů

Graf č. 13: Instituce, kterou respondenti navštěvují

Graf č. 14: Největší přínos ve výuce

odborné praxe

Graf č. 15: Oddělení/zdravotnické zařízení s nejvyšší hodinovou dotací

Graf č. 16: Nejvíce obsáhlý předmět teoretické výuky

Graf č. 17: Nejdůležitější odborný výkon pro praktikování

Graf č. 18: Aktivita ze strany mentora při praktické výuce

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Dotazník pro zdravotnické záchranáře

Příloha č. 2 – Dotazník pro studenty

Příloha č. 3 – Možnosti vzdělávání zdravotnických záchranářů v ČR (výstup pro praxi)

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Dotazník pro zdravotnické záchranáře

Vážení respondenti,

jmenuji se Ondřej Porubský a jsem studentem 3. ročníku studijního oboru Zdravotnický záchranář na FZS/ZČU v Plzni. V rámci bakalářské práce na téma „Legislativní problematika vzdělávání v České republice v profesi zdravotnického záchranáře“ zjišťuji postoj zdravotnických záchranářů k celoživotnímu vzdělávání.

Tímto Vás žádám o úplné vyplnění dotazníku. Veškerá data jsou anonymní a budou použita pouze pro zpracování bakalářské práce.

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a čas, který jste jeho vyplněním strávili.

Ondřej Porubský

1) Jaké je Vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

2) Na kterém oddělení/zdravotnickém zařízení pracujete?

- Zdravotnická záchranná služba
- ARK – lůžková část
- ARK – urgentní příjem

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? (možno zaškrtnout více odpovědí)

- Střední zdravotnická škola
- Střední zdravotnická škola + postgraduální specializace (např. ARIP)
- Vyšší odborná škola
- Vysoká škola – bakalářské studium
- Vysoká škola – magisterské studium
- Jiné (prosím uveďte):

4) Jaká je délka Vaší praxe?

- 0-2 roky
- 2-5 let
- 5-12 let
- 12 a více let

5) Máte zájem o celoživotní vzdělávání ve Vašem oboru?

- Ano
- Ne

6) Jakým způsobem získáváte informace o celoživotním vzdělávání ve Vašem oboru?

- Internet
- Knihovny
- Zaměstnavatel (např. informační nástěnky, apod.)
- Univerzity
- Jiné (prosím uveďte):

7) Jakým způsobem Vám zaměstnavatel poskytuje informace o celoživotním vzdělávání?

- Nástěnky
- Elektronickou poštou
- Provozní schůze
- Jiné (prosím uveďte):

8) Jakými prostředky Vás zaměstnavatel motivuje k celoživotnímu vzdělávání?

- Možností rozšíření kompetencí
- Zvýšením platových podmínek
- Jiné (prosím uveďte):

9) Co Vás motivuje k celoživotnímu vzdělávání? (možno zaškrtnout více odpovědí)

- Zvýšení odbornosti
- Vidina lepších platových podmínek
- Osobní uspokojení
- Uznání mezi odbornou veřejností
- Jiné (prosím uveďte):

10) Jaká forma celoživotního vzdělávání Vám nejvíce vyhovuje?

- Odborný kongres, konference, sympózium
- Pedagogická činnost

- Publikační činnost
- Odborný seminář, přednáška
- E-lerningový kurz
- Certifikovaný kurz
- Inovační kurz
- Jiné (prosím uveďte):

Příloha č. 2 – Dotazník pro studenty

Vážení respondenti,

jmenuji se Ondřej Porubský a jsem studentem 3. ročníku studijního oboru Zdravotnický záchranář na FZS/ZČU v Plzni. V rámci bakalářské práce na téma „Legislativní problematika vzdělávání v České republice v profesi zdravotnického záchranáře“ zjišťuji, jak studenti bakalářských studijních oborů Zdravotnický záchranář v Plzeňském a Jihočeském kraji hodnotí vzdělávací studijní program Zdravotnický záchranář.

Tímto Vás žádám o úplné vyplnění dotazníku. Veškerá data jsou anonymní a budou použita pouze pro zpracování bakalářské práce.

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a čas, který jste jeho vyplněním strávili.

Ondřej Porubský

1) Jaké je Vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

2) V jakém ročníku studujete studijní obor Zdravotnický záchranář?

- Ročník I.
- Ročník II.
- Ročník III.

3) Označte prosím, kterou vzdělávací instituci navštěvujete:

- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
- Západočeská univerzita v Plzni

4) Co je podle Vás v rámci vzdělávacího studijního programu Zdravotnický záchranář největším přínosem ve výuce?

- odborné stáže
- metodická cvičení
- odborné soutěže
- nácvik praktických dovedností v odborných učebnách
- studentské konference
- jiné (prosím uveďte):

5) Která oddělení/zdravotnická zařízení by měla podle Vás obsahovat nejvyšší hodinovou dotaci v rámci odborné praxe ve studijním programu Zdravotnický záchranář?

- oddělení anesteziologicko-resuscitační – úsek lůžek
- oddělení anesteziologicko-resuscitační – úsek anestezie

- oddělení anesteziologicko-resuscitační – úsek urgentního příjmu
- specializovaná oddělení intenzivní péče – např. popáleninová jednotka, spinální jednotka, psychiatrická intenzivní péče, atd.
- zdravotnická záchranná služba - výjezdová stanoviště
- zdravotnická záchranná služba – krajské operační středisko
- jiná: (prosím uveďte):

6) Který z následujících předmětů by měl být podle Vás rozšířen v teoretické výuce ve vzdělávacím studijním programu Zdravotnický záchranář?

- teorie z oboru traumatologie
- teorie z oboru vnitřního lékařství
- teorie z oboru urgentní medicíny
- teorie z oboru záchranářství a medicíny katastrof
- teorie z oboru ošetřovatelství
- teorie z oboru anesteziologie
- jiné: (prosím uveďte):

7) Který z následujících odborných výkonů by podle Vás měl být nejvíce praktikován ve vzdělávacím studijním programu Zdravotnický záchranář?

- zajištění venózního vstupu
- zajištění intraoseálního prostoru
- defibrilace a manipulace s defibrilátorem
- zajištění dýchacích cest
- TANR + komunikace s volajícím
- provedení porodu a první ošetření novorozence
- neodkladná resuscitace
- jiné (prosím uveďte):

8) Čemu by se podle Vás mělo při praktické výuce ze strany mentora věnovat nejvíce pozornosti?

- dodržování BOZP
- aktivní zapojení studentů k praktickým výkonům, vč. akutních stavů
- celkové zhodnocení úrovně znalostí a praktických dovedností studenta v průběhu a po ukončení odborné stáže
- jiné: (prosím uveďte):

Příloha č. 3 – Možnosti vzdělávání zdravotnických záchranářů v ČR (výstup pro praxi)

VZDĚLÁVÁNÍ ZDRAVOTNICKÝCH ZÁCHRANÁŘŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ VÝSTUP PRO PRAXI

MOŽNOST ZÍSKÁNÍ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI ZDRAVOTNICKÉHO ZÁCHRANÁŘE

1. VYŠŠÍ ODBORNÉ STUDIUM (studijní obor: Diplomovaný zdravotnický záchranář)

- Soukromá vzdělávací instituce MILLS v Čelákovcích (denní + kombinovaná)
- VOŠZ v Brně (denní + kombinovaná)
- VOŠZ a SZŠ v Praze (denní + kombinovaná)
- SZŠ a VOŠZ v Příbrami (denní)
- SZŠ a VOŠZ v Plzni (denní)
- SZŠ a VOŠZ ve Zlíně (denní)
- Soukromá VOŠZ MEDEA v Praze (denní + kombinovaná)
- VOŠZ Bíla vložka v Českých Budějovicích (denní + kombinovaná)
- VOŠZ a SZŠ v Ústí nad Labem (denní)
- SZŠ a VOŠZ v Olomouci - (denní)

2. BAKALÁŘSKÉ STUDIJNÍ PROGRAMY - SPECIALIZACE VE ZDRAVOTNICTVÍ (studijní obor: Zdravotnický záchranář)

- ČVUT V PRAZE - Fakulta biomedicínského inženýrství (prezenční forma)
- JČU V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH - Zdravotně-sociální fakulta (prezenční forma)
- MUNI V BRNĚ - Lékařská fakulta (prezenční forma)
- OU V OSTRAVĚ - Lékařská fakulta (prezenční + kombinovaná forma)
- UPA V PARDUBICÍCH - Fakulta zdravotnických studií (prezenční forma)
- ZČU V PLZNI - Fakulta zdravotnických studií (prezenční forma)
- UO V BRNĚ - Fakulta vojenského zdravotnictví (prezenční forma)
- VŠZ V PRAZE (prezenční forma)

3. NAVAZUJÍCÍ MAGISTERSKÉ STUDIJNÍ PROGRAMY

- OU v Ostravě - nmgr. studium: Intenzivní péče (prezenční + kombinovaná forma)
- ČVUT v Praze - nmgr. studium: Civilní nouzové plánování (prezenční forma)
- JČU v Českých Budějovicích - nmgr. studium: Civilní nouzová připravenost (prezenční + kombinovaná forma)
- UK v Praze - nmgr. studium: Řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích (prezenční + kombinovaná forma)
- VŠZSP v Příbrami - nmgr. studium: Ošetřovatelství (externí forma)
- UPOL v Olomouci - nmgr. studium: Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy (kombinovaná forma)

MOŽNOST ZÍSKÁNÍ SPECIALIZOVANÉ PŮSOBNOSTI ZDRAVOTNICKÉHO ZÁCHRANÁŘE ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ PRO URGENTNÍ MEDICÍNU

Specializační vzdělávání

- ZZS HLMP - Urgentní medicína
- NCONZO - Urgentní medicína

OPERÁTOR ZDRAVOTNICKÉHO OPERAČNÍHO STŘEDISKA

Certifikovaný kurz

- ZZS HLMP - Operační řízení přednemocniční neodkladné péče
- NCONZO - Operační řízení přednemocniční neodkladné péče

ZDROJ: archiv autora